

APOCALIPSIS

Dios Juandih ã daacát tútat

¹ Weém, Juan, Jesucristo weemdih ã jéihyaatjidih nin núodih wã daác wahna caá. Jwĩ ípboó caandih ã naáwát tútuchah, Jesucristoboó, weemdih naáwát náahna, ãih ángeldih át wahap be, ãihwã jwĩ jéihyat pínah niijná. Bahnijeh jũdhna caá, páant ã yapat pínah. ² Weém nihat wã enatji, jwĩ íp ã naáwáchah, Jesucristo ã jwũub naóh yapanachah, wã joyátjidihbut wã daác wahna caá.

³ Ded pah ã yapat pínah bahnijeh ã jũdhũchah, det nin núodih ennit, bita ĩ en naáwáchah joinitbut, wã naáwát dih túi jepahnit, túi wẽinit ĩ jũmbipna caá.

Siete tútchidih moón Jesúhwãdih Juan ã daác wahat

⁴ Weém, Juan, yeéb Asia baácboó jũmni siete tútchidih moón, Jesúhwãdih wã daác wahna caá. Dios yeebdih oinit, búdí ã teo wáaca naáh, ñi túi jũmat pínah niijná. Caán jon jãtih jũmni, bũubut jũmni, túttimah, ã jwũub jũóhbirna caá.* Caán ã chúũũp pebh Túini Espiritubut nihat jéihni ã oyatjĩh yeebdih ã teo wáaca naáh.* ⁵ Jesucristo ã oyatjĩhbut ã teo wáaca naáh, ñi túi jũmat pínah niijná. Díos ded pah ã jũmatdih, cãacwãdih ã náah yacatdihbut yoobópdih naóhni caá.* Æ wũnat túttimah, waóh boo pũd jũóhni ã jwũub wũncan niít, páant

* 1:4 Ex 3.14   * 1:4 Is 11.2; Ap 4.5   * 1:5 Is 55.4

m̄antih.* Pánihna, nin baácboó jumnit maáta ã chah Maáh caá.* Jwiít dih oina, ãih meépdih yohnit, jwĩ yéejat jíib peéh chãjat déejidih át yohop tajĩ. ⁶ Pánih yohnit, jwiít dih ãihwã chãjna, caandih wúbhñit, wēi naóhñit pínahdihbut át chãjap wut jĩ, ã ípdih jwĩ teo wãhat pínah niijná.* Pánihna, “Chah wēpni, nihat jwĩ Maáh ma jumna caá”, Jesucristodih páantjeh jwĩ niij wēi naóh jíih. Páant tíi ã jumna nah.

⁷ ¡Jãaj! Cristo mah tólihjíh ã jwúb dei jũóhbipna caá.* Páant ã jwúb dei jũwúchah, nihat cãacwã ã enbipna caá. Caandih péoh dodh mao yohnitji, jwãagnitjibut ã enbipna caá. ã jwúb dei jũwúchah, nihat nin baác dih moón ã yéej chãjatjidih jéihñit, bédí ã jũbípna caá.* Páant ã yapbipna caá. Páant tíi ã jumna nah.

⁸ Jwĩ Maáh Dios, chah wēpni, nin pah ã niijná caá: “Weém biíhmah jumni caá. Nihat wã chãjnidi h Maáh jumna, caandih wã jwúb yohat túttimah páantjeh wã jumbipna caá. Jon jãtíh wãát jumap jí. Bwubut wã jumna caá. Túttimah, wã jwúb jũóhbipna caá”, ã niijná caá.*

Jesucristodih Juan ã enat

⁹ Weém, Juan, Jesúih jumna, ñi weép jeñé panihni caá. Yeéb yeejép ñi yapat pah, weembút Jesúih túini doonádih wã naáwát jíib yeejép wã yapna caá. Ñi cádahcat pah, weemdihbut ã yéej chãjachah yahna, Jesús ã teo wáacatjíh caandih

* **1:5** Hch 26.23; Col 1.18   * **1:5** Sal 89.27   * **1:6** Ex 19.6; Ap 5.10; 20.6

* **1:7** Dn 7.13; Mt 24.30; Mr 13.26; Lc 21.27; 1Ts 4.17

* **1:7** Zac 12.10; Jn 19.34,37   * **1:8** Ex 3.14; Is 41.4; 44.6; Ap 1.17; 22.13

wã cádahcan caá. Caán Jesús jwiít nihat jwĩ Maáh ã jamna caá. Dios naáwát dih Jesucristo ã naóh yapaatjidih wã bohéat jíib Patmos wát jamni quewaboó ĩ yohni wã jamna caá. ¹⁰ Ninjĩh jamna, biíc chooát yeó jáap dih Túini Espíritu ã wēpat weemdíh búdí ã jamuchah, ñoni pah wã jamup be. Páant oo júmat panihatdih wã enat pónih, wã tãahmant Jesucristo wēpép ái wéhenap be. Búdí póojat nah yáaat pah bóo ái yáanap be. ¹¹ Nin pah weemdíh ái niijíp be: “**Buu ma enat pínahdih ma daacá. Pánih daác péanit, Asia baácboó jamni siete tútchinadih moón wíihwá dih ma wahaá. Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea tútchidih moondíh yah buca ma daác wahaá**”, ã niijíp be.

¹² Páant ã niijíchah joinít, weemdíh wéhenidih enat túut niijná, wã tac púud ñuhup be. Pánih tac púud ñuhnít, orojĩh ĩ chãjniji siete jíí cáagat nahnajih ĩ jíí cáagni páhanadih wã enep be. ¹³ Caan náhna cãtíh ñuhní cãac pah jígo hni Jesucristodih wã enep be. Āih jí tcha páha biíc yoobó buug ñájni yégueh chóodih ã duwáp be. Orojĩh ĩ chãjniji tōpdih jōóh poómp yoób júi wái chéoni ã jamup be.* ¹⁴ Āih waó yoóc túi baabní ã jamup be. Āih quíibnabut tuu ñopát tōpna pah ã iiguíp be.* ¹⁵ Āih jí tchanabut túi itíni quenalih naa pánih yeh iigni ã jamup be. Ā wéheat búdí dóo yáaat pah ã yáanap be.* ¹⁶ Āih jéihyepmant bóo téihyamant siete cúiwá dih ã bíbohop be. Íibat naá chénaabó jaco jamni eeép naadíh ã chãác tewep be. Yeó iigát pah āih móot ã yeh iiguíp

* **1:13** Dn 7.13; 10.5   * **1:14** Dn 7.9   * **1:15** Ez 1.24; 43.2; Dn 10.6

be.

¹⁷ Caandíh ennit, ãih jítcha pebh wunni pah wã buugúp be. Páant wã buugúchah ennit, caán ãih jéihyepmant bóo téihyajĩh weemdíh teo jáhanit, nin pah ã niijíp be: “Ma úmca bojoó. Weém biíhmah jumni caá. Nihat wã chãjnidih Maáh jumna, caandíh wã jwúub yohat túttimah páantjeh wã jumbipna caá.* ¹⁸ Weém báadhniyeh caá. Wunni wãih jumup yuh jĩ. Jwúub boo pad jũohni wã jwúub wuncan niít, páant muntih. Jwúub booni jumna, cãacwãdihbut wã jéih jwúub boovat túutna caá. Cãacwã iiguípna ĩ bejat déedih weemjéh táí ubni caá. ¹⁹ Búutéh ma enatjidih ma daacá. Búu ded pah ã jumadidih, túttimah ded pah ã yapat pínahdihbut ma daacá. ²⁰ Nin siete cúiwã wã jéihyepmant bóo téihyamant wã bíbohnidih ma táí beh joicáh, búu meemdíh wã naóhbipna caá. Orojĩh ĩ chãjniji siete jíí cáagat nahnajih ĩ jíí cáagni páhanadidihbut wã naóhbipna caá. Caán siete cúiwã siete tútchinadidih moón wĩhwã ĩ maáta panihni ĩ jumna caá. Queét wã naáwátidih naóh yapanit ĩ jumna caá. Orojĩh ĩ chãjniji siete jíí cáagat nahnajih ĩ jíí cáagni páhana siete tútchinadidih moón wĩhwã ĩ jumna caá. Queét wã naáwátidih joinít ĩ jumna caá”, Jesucristo ã niijíp be.

2

Éfeso tútchidih moón Jesúíhwãdih ã daác wahat tútat

¹ Páant niij naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúub niij naáwáp be, páant muntih: “Éfeso

* **1:17** Is 41.4; 44.6-8; 48.12; Ap 1.8; 2.8; 22.13

tátchidih moón wíihwã, queétdih waóhmidihbut nin pah ma niíj daác wahaá:

‘Wã jéihyepmant bóo téihyamant siete cúiwãdih bíbohni caá wã j̄m̄m̄p. Orojĩh ĩ chãjniji siete jíí cáagat nahnajih ĩ jíí cáagni páhana cãtĩh jibni caá, ded pah ã iigát j̄m̄matdih jéihyat túut niijná. Pánih chãjna, yeéb wíihwãdih en bejna caá wã chãjap. Pánih en bejna, yeebdíh nin pah wã niíj naóhna caá: ² Nihat ñi chãjatdih wã jéih beedána caá. Wíih túini doonádih bitadih ñi naáwát dih, weemdíh ñi táí jenah joí cádahcatdihbut wã táí jéihna caá. Yeejép chãjnitdih ñi iiatdihbut wã jéihna caá. “Jesúih túini doonádih naáwát náahna, jwiít ã wahnit caá”, bita ĩ niijíchah yuhna, queétdih joinít, yee naóhnit ĩ j̄m̄matdih ñi jéihyep be. ³ Wíih túini doonádih ñi naáwát jíib yeéb Éfeso tátchidih moón yeejép yapna yuhna, queét yeenitboodíh ñi yap yohop be. Pánih yap yohnit, weemdíh ñi cádahcan caá. Páant ñi chãjachah ennit, yeebdíh wã wěina caá.

⁴ ‘Obohjeéhtih túinit ñi j̄m̄m̄chah yuhna, nin pah weemdíh ñi yap yohna caá. Weemdíh ñi jwíih táí oyatji pah b̄m̄ biíc yoobó ñi oican caá. Ñi jwíih táí míic oyatji pahbut b̄m̄ biíc yoobó ñi míic oican caá. ⁵ Pánihna, jwíih oina, ded pah ñi chãjatjidih náhninit, ñi jwúub túut n̄m̄m̄. Ñi yéej chãjatdih náhni dahwanit, ñi cádahaá. Pánih cádahnit, wíih túini doonádih jwíih jepahnit, ñi táí oyatji pah biíc yoobó ñi jwúub oyoó. Obohjeéhtih, ñi yéej chãjatdih ñi cádahcah, ñíih jiiát panihni wã jwejnijidih waícanjeh jwúub dúuc wáyadih wã bejbipna caá. Páant niijnít, nin pah

wã niíj naóhna caá: Yeéb Éfeso tútchidih moón ñi jwíh oyatjidih cádahnit, weemdíh cádahna caá ñi chājap. Páant ñi yéejatdih ñi cádahcat jíib, páant bóojeh, ñi bʉʉdbípna caá. ⁶ Obohjeéhtih, weemdíh ñi túi oican yʉhna, nindih ñi túi chājna caá: Nicolaítas wʉt jumnit í yéej chājatdih ñi en iiná caá. Weembút í yéej chājatdih wã en iiná caá.

⁷ ‘¡Det molít jumna, Túini Espíritu wíihwādih ā naáwáchah, í joyoó naáh! Det weemdíh túi jenah joí cádahcannitdih wã íip ā jumʉpboó jumni nah quehedih wã jeémát túutbipna caá.* Caan náh quehedih jeémpnitboó í jwʉʉb wʉncan níit’, ma niíj daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ā niíjíp be.

Esmirna tútchidih moón Jesúhwādih ā daác wahaat tútat

⁸ Páant niíj naóh péanit, nin pah weemdíh ā jwʉʉb niíj naáwáp be: “Esmirna tútchidih moón wíihwā, queédih waóhndihbut nin pah ma niíj daác wahaá:

‘Weém bíihmah jumni caá. Nihat wã chājnidih Maáh jumna, caandíh wã jwʉʉb yohat túttimah páantjeh wã jumbipna caá.* Wʉnni wāih jumʉp yuh jí. Jwʉʉb boo pud jʉóhni wã jwʉʉb wʉncan níit, páant mʉntih. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wã niíj naóhna caá: ⁹ Wíihwā ñi jummat jíib, yeejép ñi yapatjidih wã jéihna caá. Moh yéejnit ñi jummatdihbut wã jéihna caá. Pánih jumna yʉhna, Dios ā wēpatdih bíbohniit, yeéb moh

* **2:7** Gn 2.9; Ez 28.13; 31.8; Ap 22.2
Ap 1.17; 22.13

* **2:8** Is 41.4; 44.6; 48.12;

yéejnit nihcan caá. Bitaboó “Jwiít judíowā Dios-dih jwī táí jepahna caá”, niijná yuhna, yeebdíh yeejép ĩ yee naáwátjidihbut wā jéihna caá. Queét Dioíhwā nihcan, nemépihwā caá. ¹⁰ Buu yeéb chah yeejép ñi yapat pínahdihbut ñi úumca bo-joó. Ñi joyoó. Nemép biquína ñijeéh jumnitdih nemat muúboó ā nemat túutbipna caá, weemdíh ñi cádahat pínah niijná. Obohjeéhtih, maátcanjeh yeejép ñi yapbipna caá. Páant yeejép ĩ chājachah, ĩ mao yohochah yuhna, weemdíh ñi cádahca bo-joó. Yeéb weemdíh ñi cádahcat jíib, yeebdíh wā pebhboó páantjeh wā jumat túutbipna caá.

¹¹ ‘ĭDet molít jumna, wíihwādih Túini Espíritu ā naáwáchah, ĩ joyoó naáh! Det weemdíh táí jenah joí cádahcannit ĩ wunat túttimah, iiguípna bejcan, wā pebhboó páantjeh ĩ jumbipna caá’,*
ma níj daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ā niijíp be.

Pérgamo tútchidih moón Jesúíhwādih ā daác wahat tútat

¹² Páant níj naóh péanit, nin pah weemdíh ā jwúub níj naáwáp be: “Pérgamo tútchidih moón wíihwā, queétdih waóhndihbut nin pah ma níj daác wahaá:

‘Weém íbat naá chénaboó jaco jumni eéep naadíh bíbohni wā jumna caá. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wā níj naóhna caá: ¹³ Yeéb ñi chājatdih, ñíih tútchidih moón ĩ chājatdihbut wā jéihna caá. Caanjíh moón ĩ maáh Satanás caá. Caán tútchidih moón Satanásdih jepahnit, Antipas wēt jumni wíih doonádih táí naóhnijidih

* **2:11** Ap 20.14; 21.8

ĩ mao yohop be. Caandíh páant ĩ mao yohochah enna yuhna, weemdíh ñi táí jenah joí cádahcap be.

¹⁴ ‘Obohjeéhtih, pánih táí jenah joí cádahcan yuhna, bainí weemdíh ñi yap yohop be. Biquína ñijeéh moón, Balaam wūt jumni ĩ bohéatdih ĩ joiná caá. Jon jǎtih Balaam Balac wūt jumni maáhjidih nin pah át niíj bohénap wut jĩ: “Judíowādih ma yéjeat pínah niijná, nin pah ma chājaá: ‘Dios caá’, wēi niijnít, ñi wūhni jeémát dih queétdih ma jeémát túutú. ĩ weha mána nihcannitjĩh queétdih yeejép ma chājat túutú”, át niíj bohénap wut jĩ. Jon jǎtih judíowā caandíh joinít, ĩ yéej chājatji pah biíc yoobó mun tigaá buu biquína ñijeéh jumnitbut ĩ yéej chājna caá.*

¹⁵ Queét ĩ chājat pah bita ñijeéh moón Nicolaítas wūt jumnit yeejép ĩ chājat túutatboodíhbut ĩ jepahna caá. ¹⁶ Páant ñi yéej chājatdih ñi cádahaá. Ñi cádahcah, waícanjeh ñi pebhna bejnit, pánih yeejép chājnitdih wā chāác teoni íbat naajĩh wā peéh chāj bipna caá.

¹⁷ ‘¡Det molít jumna, Túini Espíritu wĩhwādih ã naáwáchah, ĩ joyoó naáh! Det weemdíh táí jenah joí cádahcannitdih jeámant jumni maná wūt jumni jeémát dih wā wūhbipna caá.* Baabní jeé naanádihbut queétdih wā wūhbipna caá. Caán jeé naanádih ĩh jáap wūt wā daácni ã jambipna caá.* Bita caán wūtdih ĩ jéihcan niít. Caán jeé naadíh ubnijeh aih wūtdih ã jéihbipna caá’, ma niíj daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ã niijíp

* **2:14** Nm 22.5,7; 25.1-3; 31.16; Dt 23.4 * **2:17** Ex 16.14-15,33-34; Jn 6.48-50 * **2:17** Is 62.2; 65.15

be.

Tiatira tútchidih moón Jesúthwādh ã daác wahat tútat

¹⁸ Páant niíj naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwúb niíj naáwáp be: “Tiatira tútchidih moón wíhwā, queédih waóhndihbut nin pah ma niíj daác wahaá:

‘Weém Dios wūh caá. Quíib tū òopát tōpna panih iigní, jícha túi itíni quenalih naa pánih yeh iigní wā jumna caá. Pánih jumna, yeebdíh nin pah wā niíj naóhna caá: ¹⁹ Ñi túi chājatdih wā jéihna caá. Weemdíh bitadidihbut ñi oyatdih wā túi jéihna caá. Weemdíh ñi túi jenah joyátdihbut wā jéihna caá. Bitadidihbut ñi teo wáacatdihbut wā jéihna caá. Yeejép yapna yuhna, weemdíh ñi cádahcatdihbut wā jéihna caá. Jwíih túut nuumnít, ñi túi jepahat chah buú ñi túi chājatdihbut wā jéihna caá.

²⁰ ‘Obohjeéhtih, pánih túi chājnit jumna yuhna, nin pah weemdíh ñi yap yohna caá: Caánt yeejép wili, Jezabel wāt jumnih,* “Dios naáwátdih naóh yapanih caá”, niíj yeenih mi jumchah yuhna, mi naáwáchah joiná, caántdih biáboó ñi wahcan beé. Yee bohénit, ñi weha mána nihcannitjñh wíhwādh yeejép mi chājat túutna caá. “Jwíih dios caá”, ñi niíj wēi wāhni jeémátdih queédih mi jeémát túutna caá. ²¹ Mi yéejatdih mi cádahat pínahdih maatápdih wā páñachah yuhna, páant yeejép chājatdih mi cádahíhcan caá. ²² Páant mi cádahíhcat jíib caántdih wā tubúp chūúábipna caá. Mijeéh yeejép chājnitdihbut wā tubúp chūúábipna

* **2:20** 1R 16.31; 2R 9.22,30

caá. Ī yeejép chājatdih túut nuumcán, queédih chah wā peéh chājbipna caá. ²³ Mi naáwát dih ĩ jepahat peéh, mi weh panihnitdih wā mao yohbipna caá. Páant wā peéh chājatdih ennit, jéih beedáni wā jummatdih nihat wíihwā ĩ jéihbipna caá. Ded pah ĩ jenah joyát dihbut wā túi jéihna caá.* Pánihna, det yéej chājnitdih ĩ yéej chājat jíib wā peéh chājbipna caá. Det túi chājnitboodíh ĩ túi chājat jíibbut wā túi chājbipna caá.*

²⁴ ‘Obohjeéhtih, biquína yeéboó caánt yeejép wili mi bohéát dih ñi náahcap be. Satanás ā bohéát dihbut ñi joyáh bojop be. Pánihna, yeéboodíh chah wā jwúub wutcan níit. ²⁵ Nindihjeh yeebdíh wā jwúub chājat túutbipna caá: Ñi pebhóó wā jwúub dei jai bíát pínahdih pāinit, wā bohéát dih ñi cádahca bojoó. ²⁶⁻²⁷ Det yéejatdih yap yohnit, wā wutatdih jepah cádahcannitdih maáta wā waadábipna caá. Wā íp weemdíh maáh ā waadáat pah, yeebdíhbut maáta wā waadábipna caá. Pánih maáta jumna, nihat baác dih moondíh ñi wēp wutbipna caá, Dios ā weñat pínahdih ĩ túi chājat pínah níijná. Ī jepahcah, bádí ñi peéh chājachah, queét ĩ budáh bejbipna caá.*

²⁸ Yeebdíh baáb aáb jūúwúchah jumni cáidih wāhñit, ñijeéh weémboó wā jumbipna caá.

²⁹ ‘¡Det molít jumna, Túini Espíritu wíihwādih ā naáwáchah, ĩ joyoó naáh!’

ma níj daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ā níijíp be.

---

* **2:23** Sal 7.9; Jer 17.10 * **2:23** Sal 62.11-12; Pr 24.12; Ez 18.30; 33.20; Mt 16.27 * **2:26-27** Sal 2.8-9

3

Sardis tútchidih moón Jesúhwãdih ã daác wahat tútat

¹ Páant niíj naóh péanit, nin pah weemdíh ã jwáub niíj naáwáp be: “Sardis tútchidih moón wíhwã, queédih waóhndihbat nin pah ma niíj daác wahaá:

‘Weém Túini Espíritu nihat ã wēpatdih bíbohni caá. Siete cúiwãdihbat bíbohni wã jumna caá. Pánih jumna, yebdíh nin pah wã niíj naóhna caá: Ñi chãjatdih wã túi jéihna caá. Bita yebdíh nin pah ï niíj jenah joyóp yuh caá: “Queét Jesúh tání doonádih túi jepahnit caá”, ï niíj jenah joiná caá.

‘Obohjeéhtih, páant ï niíj jenah joyóchah yuhna, bainíjeh weemdíh jepahna, wunnit panihnit ñi jumna caá. ² Pánih jumna, ¡Ñi túi chãja chaáh! Ñi túi chãjcat enna, Dios ã wēican caá. Jáanit panihnit, túi chãjnit ñi jumna. ³ Wã naáwátidih ñi jwíh joyátjidih ñi túi jwáub náhninaá. Pánih náhninit, wã weñat pínahdih ñi túi chãjaá. Túut nnumnít, ñi yéej chãjatdih cádahna, táníboodíh ñi chãjaá. Weém wã niíj jati pah ñi chãjcah, ñi náhnicah, nnumní cãac nnumúdíh ã juibíat pah, yebdíh peéh chãjadih wã bejbipna caá.*

⁴ ‘Obohjeéhtih, biquína yeéboó yeejép chãjnit nihcan, quei wíhcanni yégueh ðonít panihnit ñi jumna caá. Pánih jumna, túi baabní yégueh ðonít, wãjeéh ñi jibbipna caá. ⁵ Det wã naáwátidih cádahcannit, queét pah túi baabní

* **3:3** Mt 24.43-44; Lc 12.39-40; Ap 16.15

yégueh ðæonít ĩ jumbipna caá. Weemdih jepahnitih wãtnadiah wã bíbohni papélah tólihdih ĩih wãtnadiah daácna, wã jwúub wio yohcan niit.* Wãjeéh páantjeh ĩ jumbipna caá. Wã ĩp ã enechah, ángelwãbut ĩ enechah, “Nin wĩih caá”, wã niij naóhbipna caá.*

⁶ ‘ĭDet molít jumna, wĩhwãdih Túini Espiritu ã naáwáchah, ĩ joyoó naáh!’
ma niij daác wahaá”, Jesucristo weemdih ã niijíp be.

Filadelfia tãtchidih moón Jesúhwãdih ã daác wahat tãtat

⁷ Pãant niij naóh péanit, nin pah weemdih ã jwúub niij naáwáp be: “Filadelfia tãtchidih moón wĩhwã, queétdih waóhndihbut nin pah ma niij daác wahaá:

‘Weém yéejat wihcanni, túi yoobópdi naóhni wã jumna caá. Jon jãtih maáh Davidji cáacwãdih ã wãtat pah weembát wã wãtbipna caá. Pãnih jumna, jęc panihndih weém wã wãtachah, bitaboó ĩ jéih nemcan niit. Wã nemechah, bita ĩ jéih wãtcan niit.* ⁸ Nihat yeéb ñi chãjatdih wã jéihna caá. Ñi pebh jęc panihndih wã wãtat tãttimah, bitaboó yeebdih ĩ jéih nemcan niit. Bainí túi jenah joiná yãhna, wã naáwãtdih, weemdihbut ñi cádahcap be.

⁹ ‘Obohjeéhtih, bita ñi pebh jumnit Satanáihwã caá. “Jwiit judíowã, Dioihwã caá”, niijná yãhna, wĩhwã nihcan caá. Pãnihna, queétdih ñi pebh bódicha caj yoh ñajat tãttnit, “Yeebdih Dios

* **3:5** Ex 32.32-33; Sal 69.28; Ap 20.12   * **3:5** Mt 10.32; Lc 12.8

* **3:7** Is 22.22; Job 12.14

yoobópdiĥ át oi tagaá”, wā niiját túutbipna caá.*
 10 Wíih túini doonádih yeebdíh wā cádahcat túutuchah joinít, ñi túi jepahap be. Páant ñi cádahcat ennit, nin baácdih jumnit niĥat cáacwā yeejép ĩ yapachah, yeebdíh wā wapbipna caá. Caán láa queétdih túbit yeejép yapat túutnit, ded pah ĩ jummatdih wā jéihyabipna caá. 11 Ñi pebhna wā jwúb dei bejat pínah bahnijeh ā judhna caá. Pánihna, wíih túini doonádih ñi joyátjidih ñi quíib buudcá bojóó. Pánih quíib buudcán, weemdíh páantjeh ñi jepahachah, ñi túi chājatji jíib pínahdih bitaboó ĩ jéih dáuc wáican niít.

12 ‘Wíih túini doonádih cádahcannitdih wā íp pebhboó wā jummat túutbipna caá. Jagáp nahna pah túi wēp ñuhnit panihnit jumna, ā pebhboó páantjeh ĩ jumbipna caá. Ā pebhboó ĩ jumuchah, wā ípíh wútdih, áih jáap tútchi wútdihbat queétdih wā daácbipna caá, “Nin Dioíh caá”, ā niiját pínah niijná. Áih jáap tútchi Jáap Jerusalén wút jumni tútchi ā jumbipna caá. Caán tútchi Dios ā jumupmant ā dei jūóhbipna caá. Caán láa weembát jáap wút bíbohna, caán wútdihbat queétdih wā daácbipna caá.*

13 ‘¡Det molít jumna, Túini Espíritu wíihwādh ĩ naáwáchah, ĩ joyoó naáh!’
 ma niij daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ā niijíp be.

Laodicea tútchidih moón Jesúhwādh ĩ daác wahaat túutat

* 3:9 Is 43.4; 49.23; 60.14

* 3:12 Is 62.2; 65.15; Ap 21.2

14 Páant niij naóh péanit, nin pah weemdih ã jwúub niij naáwáp be: “Laodicea tútchidih moón wíihwã, queétdih waóhmidihbat nin pah ma niij daác wahaá:

‘Weém yeecanni, wã íip ded pah ã jummatdih yoobópdih naóhni caá. Nihat ã chãjatjidih Maáh wã jumna caá.* 15 Ded pah ñi jummatdih wã túi jéihna caá. Weemdih jenah joinít jumna yuhna, bainíjeh ñi jenah joiná caá. Nin pah caá yeéb ñi jumap: Maatápdih mah chúud jwejni panihni caá. Túi cámahni nihcan, túi chãhribat nihcan caá. Pánihni mahdih ñi wëicat pah, túi jenah joicá buugnít ñi jumachah, weembát yeebdih wã wëican caá. Weemdih ñi túi jenah joyóchah nihna, chah áta túi tagaá. Ñi túi jenah joicáh, nump yeejép áta jum tagaá. Obohjeéhtih, tac yoobjéh ñi jepahachah, chah yeejép caá. 16 Pánihnit ñi jumachah enna, búdí wã iiná caá. Yeejép mahdih wã éeg yohat pah yeéb weemdih tac yoobjéh jepahnitdihbat wã yohbipna caá. 17 Nin pah ñi niij jenah joiná yuh caá: “Weém dawá bíí dée bíbohni caá. Dedé judhdat wihcan caá”, ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, Dios ã enechah, moh yéejnit, yégueh wihcannit, jéih encannit panihnit ñi jummatdih ñi jéihcan caá. 18 Pánihnit ñi jumachah ennit, nin pah yeebdih wã niij naóhna caá: Orodih ñi jíb chãjat pah, ñi yéej chãjatdih wã yohat pínahdih ñi úúbú. Yégueh wihcannit ñi túicat pah, Dios ã enechah, ñi yéej chãjatdih túicat caá náahap. Pánihna, weemdih jepahnit, túi baabní yégueh

* 3:14 Pr 8.22-31; Jn 1.3; Col 1.15,18

panihni wã túyatdih wã wãhuchah, ñi ubú. Túini yégueh ðuonít ï tíccat pah, ñi yéejatdih cádahnit, Dios ã enechah, yeebbút ñi tíccan niít. Quíib cohatdih ñi jíib chãjat pah, wã teo wáacat pínahdih ñi ubú, jéih ennit panihnit Diosdih táí jenah joyát túut niijná. ¹⁹ Nihat wã oinitdih wã túut numát túutna caá.* Pánihna, wã oinitá, ñi yéejatdih cádahnit, táiniboodíh yoobópdihi ñi túut numá. ²⁰ Weemdíh ñi joyoó. Ñijeéh jumíhna, níih jéc nemni panihnidihi ej ñuhna caá wã chãjap. Páant wã ezechah joinít, ‘Ma waád jũúwú’, weemdíh ñi niijí. Páant ñi waadát túutuchah, bíicdihi numah jeémát pah ñijeéh wã jambipna caá. ²¹ Wã boo pud jũúwát túttimah, wã íp bíicdihi weembút wã wutna caá. Pánihat pah yeebbút yéejatdih ñi yap yohat túttimah, wã pehbboó wãjeéh bíicdihi wã wutat túutbipna caá.*

²² ‘¡Det molít jumna, Túini Espíritu wíihwãdih ã naáwáchah, ï joyoó naáh!’
ma niij daác wahaá”, Jesucristo weemdíh ã niijíp be.

4

Jeámant moón Diosdih bódicha caj yoh ñajnit, ï weñat

¹ Pánihat túttimah, jeáboó jéc wãtni panihnidihi wã enep be. Póojat nah bádí ã yáaat pah bóo wã joyóchah, weemdíh jwíih wéheni áí wéhenap be, páant muntih: “Ninna ma púuh laáb jũúwú. Túttimah bóo láa ded pah ã yapat pínahdih

* **3:19** Pr 3.12; He 12.6 * **3:21** Jn 16.33; Ap 5.5

meemdih wã júutbipna caá. Wã niiját pahjeh tigua páant ã yapbipna caá”, ã niijíp be.

² Páant ã niijíchah joinít, Túini Espíritu ã wēpat weemdih búdí ã jumuchah, caanná wã púuh laáb juibínap be. Caanná púuh laáb juibína, Maáh chúudnidih wã enep be. ³ Túi dũũ jēlep yeh iigní, jaih jēlepni júdu tac yoób ã chúudup be.* ⁴ Æ chúudup pebh veinticuatro maáta chúud púuda bojnitdihbut wã enep be. Túi baabní yégueh chónadih dũonít, maáta ã dũwát oro júdunadih ã dũwáp be. ⁵ Wã jwíih enni ã chúudupmant úum náah jumni wedóát, énoh bíicdihbut páantjeh yána ã chãjap be. Æ en boj chúudupdih siete jiiát dahna Túini Espíritu búdí ã wēpatdih júutni ã jumup be.* ⁶ Æ en chúudup pebh búdí muj pah jíghoni túi jēlepni ã jumup be.

Æ chúudup pebh chénena míic ángelwã yuhna, mácah jíghonit, nihat ñih bácahna dawá quíibna jumnit ã jumup be.* ⁷ Jwíih jumni jió dũuni pah ã jíghop be. Caán túttimah, momo jiwí pah ã jíghop be. Caán túttimah, cãaquíh móot pah jumni ã jumup be. Caán túttimah, jiijní jao pah ã jíghop be.* ⁸ Queét chénena míic dawá quíibna jumnit, seis muj wãpanabut bíbohnit ã jumup be. Ñih muj wãpana chahmant, numantbut dawá quíibna ã jumup be.* Yeó jáap jummat pah, chei jummat pahbut páantjeh Diosdih búdí wēi naóhna ã chãjap be. Nin pah ã niijíp be:

* **4:3** Ez 1.26-28; 10.1   * **4:5** Ez 1.13; Ex 19.16; Zac 4.2; Ap 1.4; 8.5; 11.19; 16.18   * **4:6** Ez 1.22   * **4:7** Ez 1.5-10; 10.14   * **4:8** Ez 1.18; 10.12

“Túini, túini, túini, Dios jwĩ Maáh chah wēpni caá ã jumap.* Caán jon jãtĩh ãtát jumap jĩ. Bũubũt ã jumna caá. Túttimah, ã jwũub jũóhbirna caá”, ĩ niijíp be.

⁹ Páant niij wēina, páantjeh jumnidih “Túina caá”, niijná ĩ chãjap be. ¹⁰ Páant ĩ weñat pah m̃antih, veinticuatro maátabut Maáh ã chũudũp pebh jũbí bódicha caj yoh ñajnit, caán páantjeh jumnidih ĩ weñep be. Pánih wēina, ĩ maáta jumna dũwát júdnadĩh ã chũudũp pebh ĩ cádah jwejep be. Pánih cádah jwejnĩt, nin pah ĩ niijíp be:

¹¹ “Meemdĩh búdí jwĩ wēini caá. Jwĩ Maáh chah wēpni, chah túini caá. Ma náahat pahjeh nihatdih chãjni ma jumna caá. Pánihna, meemdĩh búdí weñat caá náahap”, Diosdih ĩ niij wēi naáwáp be.

5

Daác pinni quiit, Oveja Wũũhbut

¹ Túttimah, jwũub enna, Dios ã jéihyepmant bóo téihyamant chénaabó daác pinni quiitdih ã bíboh chũudũchah, wã enep be.* Siete láa wídahatjĩh ã néeh teoni quiit ã jumap be. ² Wēpni ángeldihbut wã enechah, nin pah ã wēp niij naáwáp be: “¿Ded tigaá con quiitdih ã néeh tewatjidih watni pínah? Yéejat wihcannijeh con quiitdih ã jéih watbirna caá”, ã niijíp be.

³ Páant ã niijíchah yũhna, caán quiitdih watni pínah, yéejat wihcannidih ĩ jéih bid jũicáp be. Japboó jumnit, nin baácboó jumnitbut, báadhñit,

* **4:8** Is 6.2-3   * **5:1** Is 29.11; Ez 2.9-10; Zac 5.1

wannitbat caán quiít dih ï jéih watcap be. Caán quiít dih en naóhni pínah ã wihcap be. ⁴ Caán quiít dih wat en naóhni pínahdih ï bíd juicáh ennit, weém búdí wã juñúp be. ⁵ Páant wã juñúchah ennit, bíic veinticuatrojeéh jumni nin pah weemdih ã niijíp be: “Ma juicá bojoó. Con quiít dih ã néeh tewatjidih watni pínah Judá ã jumená poómpdih bóo caá. Caán chah wēpni jumna, “Jió dūni”, ï niijní, maáh Davidji jumma ã jumna caá. Caandih eníhcannitdih yap yohni jumna, con quiít dih siete ã néeh tewatjidih watni pínah ã jumna caá”, ã niijíp be.*

⁶ Páant ã niijíchah joiná, Maáh ã chúudup pebh Oveja Wúúhdih wã enep be. Chénena míic dawá quíibna jumnit, veinticuatro maátabut ï cātíh ã ñuhup be. Caán ï maoniji pah ã jíghop be. Siete mona jumni, siete quíibnabut ã jumup be. Áih siete mona wēpat búdí bíbohni ã jumatdih júutna ã chājap be. Áih siete quíibna nihat nin baácboó Túini Espíritudih Dios ã wahachah, ã túi en beedáát dih júutna ã chājap be.* ⁷ Caán Oveja Wúúh Maáh pebh juibínit, Dios ã jéihyepmant bóo téihyamant ã bíbohni quiít dih ã ubup be. ⁸ Páant ã ubuchah ennit, chénena míic dawá quíibna jumnit, veinticuatro maátabut Oveja Wúúh pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandih ï weñep be. Queét nihat maáta bíitat dahna árpas ï niijnídih bíbohni, oro pamapnadihbut ï bíbohup be. Caán oro pamapna díít dih túi chej jumni cáwat pínah ã jumup be. Caán túi chej jumni cáwat pínah Dioíhwã caandih ï úbát panihni ã jumup be.*

* **5:5** Gn 49.9; Is 11.1,10; Jn 16.33; Ap 3.21   * **5:6** Is 53.7; Zac 4.10

* **5:8** Sal 141.2; Ap 8.3

⁹ Pánih Oveja Wúúhdih wěina, nin jáap ewatjĩh ĩ niúj ewep be:*

“Meém ĩ mao yohniji jumna, míih meépjĩh cãacwã ĩ yéejatdih ma yoh wúhup be, Diosjeéh ĩ túi jumat pínah niijná. Nihat cãacwã poómp jumat pah, nihat mácah wéhenit, nihat baácdih moón meemdíh jepahnitdihjeh míih meépdih yohnit, ĩ yéejatdih ma yohop be.

¹⁰ Dioíhwã ĩ jumat pínah, caandíh wěi wúbh wúhnit pínahbut niijná, queétdih ñíonit, nihat baácdih moón maáta pínah queétdih ma waadánap be.* Pánih chãjni jumna, con ã daácní quiítdih ã néeh tewatjidih ma jéih watna caá”, ĩ niijíp be.

¹¹ Páant ĩ niúj eo péanachah, jwúub enna, dawá yoobát ángelwã ĩ ewatdih wã joyóp be, páant mantih. Maáh chúudnidih, chénena míic dawá quíib jumnitdih, veinticuatro maátadibut ángelwã ĩ túi júud ñuh púuda bojop be. Queét ángelwã tabit ĩ wěp ewechah, wã joyóp be.* ¹² Nin pah queét ĩ niúj wěi ewep be:

“Meém Oveja Wúúh, ĩ mao yohniji nihat cãacwãdih wutni, nihatdih jéih beedáni, chah wěpni caá. Cãacwã ĩ yéejat jíib ĩ mao yohniji ma jumuchah enna, meemdíh jwĩ wěina caá. ‘Chah túini caá’, meemdíh niúj weñat caá náahap”, ĩ niijíp be.*

¹³ Túttimah, bitabut ĩ wěi ewechah, wã joyóp be. Nihat Dios ã chãjnitji japmant moón, nin baácdih

* **5:9** Sal 33.3; 98.1; Is 42.10 * **5:10** Ex 19.6; Ap 1.6; 20.6 * **5:11**

Dn 7.10 * **5:12** Jn 1.29; 1Co 5.7

moón, búdí majdih moonbát, báadhnit, wənnitbat, nihat biícđih nin pah ĩ niŷ wēi ewep be:

“Meém jwī Maáhdih, Oveja Wūúhdihbat yeéb chénewāđih jwī túi wēi eona caá. ‘Túinit yoobát caá. Chah wēpnit caá’, jwī niijná caá. Yeebdíh páantjeh niŷ wēi naáwát caá náahap”, ĩ niijíp be.

¹⁴ Páant ĩ niŷ wēi ewechah joiná, queét chémena míc dawá quíibna jumnit “Páant tíi, ĩ niŷ wēi ewe naáh”, ĩ niijíp be. Queét veinticuatro maátaboó bóđicha caj yoh ñajnit, Diosdih, Oveja Wūúhdihbat búdí ĩ weñep be.

6

Daác pinni quiítđih Oveja Wūúh ā jwíih watat

¹ Túttimah, caán daác pinni quiítđih Dios ā jwíih néeh tewatjđih Oveja Wūúh ā watap be. Páant ā watat túttimah, biíc dawá quíibna jumniboó, búdí énoh yáaat pah bóo “Ma jūúwú”, ā niŷ ejep be.

² Páant ā niŷ ejat túttimah, túi baabní cabalłodih wā enep be.* Caán caballojih chūđđni ñūpat tuu bíbohdih maáta ĩ dūwát júđđđih Dios ā wūhəp be. Páant ā wūhat túttimah, caánboó caandíh en jūihnitđih míc mao yap yohodih ā bejep be.

Segundo ā néeh tewatjđih ā watat

³ Túttimah, Oveja Wūúh bíih néeh tewatjđih ā jwūub watap be, páant muntih. Páant ā watat túttimah, bíih dawá quíibna jumni “Ma jūúwú”, ā niŷ ejep be. ⁴ Páant ā niŷ ejat túttimah, bíih caballo túi dūni ā jūúwúchah, wā enep be.* Caán dūni

* 6:2 Zac 1.8; 6.3,6   * 6:4 Zac 1.8; 6.2

caballojih ch́udnidih nin baác dih moondíh míc mawat tútat pínah wēpatdih, búdí íbat naadíhbut Dios ã wáhup be.

Tercero ã néeh tewatjidih ã watat

⁵ Túttimah, ch́enedih wat péaniji bíhdih ã jwúb watap be, páant mántih. Páant ã watachah, bíh dawá quíibna jumni “Ma j́úwú”, ã níj ejep be. Páant ã níj ejat túttimah, bíh caballo einidih wã enep be.* Caán einijih ch́udni chodat í jenah enatdih ã bíbohup be. ⁶ Caandíh wã enechah, dawá quíibna jumnit cátih ch́udniboó nin pah ã níjíp be: “Nugúp láa bíc yeó jáap í tewat jíbjih bíc kilobitjeh trigodih, tres kilosbitjeh cebadadih í jéih jíib ch́ajbipna caá. Obohjeéhtih, ch́enat pahdih í jéih jíib ch́aj b́ajacán níít. Trigo, cebadabut bainí jíib jumni yahna, búdí ã jíib jumbipna caá. Obohjeéhtih, jeémát ch́ajat yí, jiwá iguáh mac bícdih páantjeh ã jumna náh”, ã níjíp be.

Cuarto ã néeh tewatjidih ã watat

⁷ Túttimah, bíc peihcannidih wat péaniji bíhdih ã jwúb watap be, páant mántih. Páant ã watachah, péeni dawá quíibna jumni, “Ma j́úwú”, ã níj ejep be. ⁸ Páant ã níj ejat túttimah, bíh caballo ẃannitih bácah pah jíghnidih wã enep be. Caanjih ch́udni “Wunat tútni”, wát jumni ã jumup be. Caán túttimah j́óhni “Iguípna bejat tútni”, ã wát jumup be. Pánihna, queédih nin baác dih moondíh mao yohat wēpat pínahdih Dios ã wáhup be. Míc mawat tútnit, nugúpjih wunat tútnit, jiadih moón nuñupwádih tac behanit, túi

---

* 6:5 Zac 6.2,6

daocá buugnítjeh cáacwādh Dios ã mao yohat tautap be.*

Quinto ã néeh tewatjidih ã watat

⁹ Túttimah, chéna mic ã néeh tewatjidih wat péaniji biíh biúhdih ã watap be, páant muntih. Páant ã watachah, Diosdih cáo wūh cáagat naa námp Jesúhwādh i maonit caolihjidih wā enep be. Dios naáwātdih naóhna, “Weém Jesúh caá”, i niijátji jíib queétdih it mawap tají. ¹⁰ Diosdih nin pah queét i níj ejep be: “Maá, yéejat wihcanni, yeeatbut wihcanni, ma niiját pah yoobópdi chājni caá. ¿Nin baácdih moón jwiútdih maonitjidih débólih tigaá ma peéh chājbi?” i niijíp be. ¹¹ Páant i niijíchah joinít, Dios queétdih táí baabní yégueh chóodih wūhnit, nin pah ã níj jepahap be: “Ñi choo jwáhuá. Bitá ñi déewā panihnit Jesúhwā, i mao yohnit pínah, yeéb túini doonádh ñi naáwátji pah queétdih bohé jwáhuá caá i chājap. Yeebdih i mawatji pah queétdihbut i mao beedáat pínah ã jadh jwáhuá caá. Pánihna, queétdih i mawat pínah jātih, bainí ñi choo jwáhuá”, ã niijíp be.

Sexto ã néeh tewatjidih ã watat

¹² Túttimah, biícjīh bóo téihya ã néeh tewatjidih wat péaniji, biíhdih ã watap be, páant muntih. Caandih ã watachah, búdí baác méméat ã jumap be.* Pánihichah, yeó ã dupúáh bejep be.* Widhbut meép panihni ã duuah bejep be.* ¹³ Máa cáca máa quehedih ã boloh yoh jéna bojat pah cáiwābut i

* **6:8** Jer 15.3; Ez 5.12,17; 14.21   * **6:12** Ap 11.13; 16.18   * **6:12** Is 13.10; Jl 2.10,31; 3.15; Mt 24.29; Mr 13.24-25; Lc 21.25   * **6:12** Jl 2.31

yúug jéen bejep be. ¹⁴ Pánihichah, jeábut ã buúdhah bejep be.* Nin baácboobút nihat jeená, nihat quewanabut ã túut nuumáp be.* ¹⁵ Páant ã yapachah ennit, nin baác dih moón ã maáta jeé íit díitna ã jweí waadáp be. Soldadowã ã maáta, búdí bíi dée bíbohnit, wēpnit, nihat queédih teo wāhñit, teo wāhñit nihcannitbut caanná míic ã jweí waadáp yuh be. Bitabut jeé cātíh ã jweyép be.* ¹⁶ Pánih jweinít, jap bóo jeená dih, jee dáhnadibbut nin pah ã niijíp be: “Jwiít dih ma jáh jūúwá.*” Con Maáh chúudnidih, Oveja Wūúhdihbut búdí jwí úmna caá. Pánihna, jwiít dih ma jáhaá, Oveja Wūúhdih jwí yap yohatji jíib ã peéh chājcat pínah niijná. ¹⁷ Caandíh yap yohnit dih ã peéh chājat pínah yeó jáap wáat jumna caá. Caán ã peéh chājat pínah dih ded pah jwí jéih jweicán níit”, ã niijíp be.*

7

144 mil Dioíhwã ã wāt búúdhñit

¹ Pánihat túttimah, chéne na míic ángelwādih wã enep be. Queét nihat pebhboó ã bejep be. Jwíih waóh bejni chóop yapatboó bej, caán túttimah bejni bíih chóop yapatboó bej, caán túttimah bejni yeó aáb jūúwápboó bej, caán péeni yeó dei bejepboó ã bejep be. Pánih bejnit, ã bejepmant jūóhni johlitnadih ã jáhap be. Pánihna, nin baácboó, búdí mājdihibbut johlit ã johcap be. Dedé bíic máa nahdih ã joh jáhacap be.* ² Pánihat túttimah,

* **6:14** Is 34.4   * **6:14** Ap 16.20   * **6:15** Is 2.19,21   * **6:16** Os 10.8; Lc 23.30   * **6:17** Is 13.6; Ez 30.2-3; Jl 1.15; 2.11; Am 5.18-20; 8.9-14; Sof 1.14-18; Mal 3.2   * **7:1** Jer 49.36; Dn 7.2; Zac 6.5

biíh ángel yeó aáb jũúwúpmant ã jũúwúchah, wã jwúub enep be. Dios páantjeh jumniíh wüt äihwãdih búudhdudih jũóhna ã chãjap be. Pãnih jũóhni, bita chéneña míc bejnitboó, nin baácdih, búdí mujdihbut Dios ã yéjeaat túutnit pínah ángelwãdih wëpép ã ejep be. ³ “Júdh jwuhna caá. Dioíhwãdih íih móot jũúhnadih ã wüt dih wã búudh jwuhhat túut caá. Pãnih wüt búudhdat pínah jãtíh nin baácdih, búdí mujdih, máanadihbut ñi yéjea jwuhca bojoó”, queét chéneña míc ángelwãdih ã niij ejep be.*

⁴ Pãnihna, Dioíh wütjíh íih móot jũúhdih búudhniit “Ciento cuarenta y cuatro mil Israel ã jũimená í jumna caá”, caán ángel ã niijíchah, wã joyóp be.

⁵ Doce mil Judá jũimená jumniit ã wüt búudhniit í jumap be. Bita doce mil Rubén jũimená, bita doce mil Gad jũimená ã wüt búudhniit í jumap be.

⁶ Bita doce mil Aser jũimená, bita doce mil Neftalí jũimená, bita doce mil Manasés jũimená ã wüt búudhniit í jumap be.

⁷ Bita doce mil Simeón jũimená, bita doce mil Leví jũimená, bita doce mil Isacar jũimená ã wüt búudhniit í jumap be.

⁸ Bita doce mil Zabulón jũimená, bita doce mil José jũimená, bita doce mil Benjamín jũimená ã wüt búudhniit í jumap be. Páant moonjéh nihat ciento cuarenta y cuatro mil ã wüt búudhniit í jumap be.

Dawá baabní yéqueh dũonít

⁹ Pãnihat túttimah, dawá cãacwãdih wã enep be. Nihat baácdih moón, nihat cãacwã poómp mácah wéhenit Cristodih jepahnitji caanjíh míc wáac ñuhnitdih wã enep be. Dawá cãacwã, jenah enna, buujáca naáh, Maáh ã chúudap, Oveja Wúuh

* 7:3 Ez 9.4,6

pehbüt ñ ñuhup be. Túi baabní yégueh ðuonít, táam núonadihbüt ñ bíbohó be. ¹⁰ Queét nihat nin pah ñ niij wēi ejep be:

“Dios nihatdih Maáh caá. Caán, Oveja Wūúhbut jwiít dih túi ubnit caá”, ñ niijp be.

¹¹ Queét dawá ángelwā Maáh ã chúudupdih, veinticuatro maátadih, chémena míc dawá quíibna jumnitdihbut ñ ñuh púuda bojop be. Pánih ñahnit, cáacwā ñ wēi naáwáchah joinít, páah yoh ñajnit, caandih queétbüt nin pah ñ wēi naáwáp be:

¹² “Páant tigaá. Meém chah táini, nihat jéihni, chah wēpni caá. Ma wēpatjñh nihatdih chājni caá. Pánihni ma jumuchah, ‘Túina caá’, páantjeh niiját caá náahap. Meemdih búdí jwí wēina caá”, ñ niijp be.

¹³ Túttimah, biíc maáh nin pah weemdih ñ niij wūbh joyóp be: “¿Nit túi baabní yégueh ðuonít det tigaá? ¿Dedmant tigaá ñt jūóh?” ñ niijp be.

¹⁴ “Weém wā jéihcan caá. Meémboó queétdih ma jéihna nacaá”, caandih wā niij jepahap be. “Nihat cáacwā tubit yeejép yap láa, Diosdih ñ cádahcat jíib ñ mao yohnitji caá.* Ñih yéguehdih ñ chocat pah, Oveja Wūúh ãih meépdih yohna, ñ yéejatdih ñ yohnit ñ jumna caá. Pánihna, yégueh túi baabní chóodih ñ ðuoná caá.*

¹⁵ “Pánih ðuonít jumna, Dios ñ chúudup pebh yeó jáap jummat pah, chei jummat pahbut caandih páantjeh ñ wēi naóhna caá. Dios ñjeéh jumna, queétdih ñ wapbipna caá.

* **7:14** Dn 12.1; Mt 24.21; Mr 13.19   * **7:14** Jn 1.29; 1Jn 1.7

- 16 Chéneji nuugúp ĩ jwúub wuncan niít. Taca jootátbut ã jwúub wihcan niít. Yeó ã wihcah, tubit chāhat ã wihcan niít.*
- 17 Maáh pebh ñuhni Oveja Wúuh ovejawādh tái en daoní ã en dawát pah, queétdih ã en daobípna caá.* Ovejawādh en daoní ã waawát pah, meo waocáhna queétdih ã numah bejbipna caá, báadhdad túutni mahdih ĩ babhbat pínah niijná.* Pánihna, queét páantjeh wēina, chéneji ĩ jūicán niít”,* weemdih ã niijíp be.

8

Seis ã néeh tewatjidih wat péanit, péenidih ã watat

¹ Seis ã néeh tewatjidih wat péaniji péenidih ã yoób watap be. Páant ã watachah, tac yoób hora dée wéheat laihcan, nihat ĩ yayáh bejep be.

² Túttimah, Dios pebh ñuhnit siete ángelwādh wā enep be. Biíh queétdih siete póojat nahnadh ã wūhup be. ³ Biíh ángelbut orojíh ĩ chājni pamadh bíbohni Diosdh cáo wūhna ĩ cáagat naa pébh ã jui ñuhup be.* Búdí chej jumni cáwat pínadh caandih ĩ wūhup be, nihat Dioíhwā ĩ úbát biícđih widnit, Dios ã chúdhup pebh jumni oro naajih ã cáo wūhat pínah niijná.* ⁴ Páant ã cáo wūhuchah, caán chej jumni jeí, Dioíhwā ĩ úbát biícđih Dios pebh ã chao ñah bejep be. ⁵ Páant ã cáo wūhat túttimah, caán naadh bóo tū tāóhdih caan pámapna náoyac

* **7:16** Sal 121.6; Is 49.10   * **7:17** Sal 23.1; Ez 34.23; Jn 10.1-16

* **7:17** Sal 23.2; Is 49.10; Jn 4.10; 7.37   * **7:17** Is 25.8; Ap 21.4

* **8:3** Am 9.1   * **8:3** Ex 30.1,3; Sal 141.2; Ap 5.8

péanit, baácboó ã pꝛoh jéena bojop be.* Páant ã pꝛoh jéenanachah, úm náah jꝛmni wedóát énoh biíc dih tꝛbit ã yeéj yáanachah, baác ã méménap be.*

⁶ Túttimah, queét siete ángelwã ĩ bíbohni póojat nahnadih póojat túut ĩ chãjap be.

Jwíih cuatro póojat nahna

⁷ Biíc ángel ã jwíih pój waáwáchah, mah cámahni dahna, iigní tꝛ tãóhna biíc dih, meép wid jꝛmni, baácboó ã yúug jéenep be. Páant ã yúug jéenechah, tacdih yoób dée bꝛwájeh baác ã iiguíp be. Tacdih yoób déejeh máa, yílipꝛut, ã iigáh bejep be.*

⁸ Caán túttimah, biíh ángel jwꝛh ã bíbohni nahdih ã póojop be. Páant ã póojochah, búdí jee páh bóo, iigní dah, jeámant bꝛúg jéen bejnit, búdí mꝛjna ã bꝛúg báahap be. Páant ã bꝛúg báahachah, búdí mꝛj tacdih yoób dée meéꝛjeh ã túut nꝛꝛmúꝛ be.* ⁹ Caán ã bꝛúg báahapboó búdí mꝛjdih moón queejwã ĩ wꝛnꝛp be. Caánboó pahni dahwani jãajnáꝛut ã daabáh bejep be.

¹⁰ Caán túttimah, biíh ángel jwꝛh ã póojop be. Páant ã póojochah, búdí yꝛyú iigát pah bóo iigní cúí, jeámant bꝛúg jéen bejnit, biquí mꝛjna bꝛúg báahnit, meo waócáhnadihꝛut ã chũúꝛp be.* ¹¹ Páant ã bꝛúg báahachah, nihat ã chũúhni óoni mꝛjna ã túut nꝛꝛmúꝛ be. Páant ã óonachah, dawá cãacwã caán mahdih babhna, ĩ wꝛnꝛp be. Caán cúí “Óoni”, ã wꝛt jꝛmꝛp be.*

* **8:5** Lv 16.12; Ez 10.2 * **8:5** Ex 19.16; Ap 11.19; 16.18 * **8:7**
Ex 9.23-25; Ez 38.22 * **8:8** Ex 7.17-21 * **8:10** Is 14.12 * **8:11**
Jer 9.15; 23.15

12 Biíc peihcannit ángelwã ï póojat túttimah, biíh ángel jwuh ã póojop be. Páant ã póojochah, yeó, widh, cúiwābut tacdih yoób déejeh ï yeh iigát ã buudáh bejep be. Pánihna, chénena míc hora pohba yeó ã chāhcap be. Cheibut chénena míc hora pohba widh, cúiwã ï yeh iigáp be.*

13 Queét chénena míc ï póojat túttimah, jwúub enna, búdí jao jiijnídih wã enep be. Caán ã níj ñaacáchah, wã joyóp be. “¡Yeejép pohba! ¡Yeejép pohba! ¡Yeejép pohba! Wēpép ángelwã buu jwuh póojat túut caá ï chājap. Páant ï póojochah, chah yeejép yoobát nin baácđih jumnit ï yapbipna caá”, ã níj ñaacáp be.

9

Quinto póojat nah

1 Queét chénena míc ángelwã ï póojat túttimah, biíh ángel jwuh ã bíbohni nahđih ã póojop be. Páant ã póojochah, cúí pah iigní ángel japmant ã buúg jéen jūúwúchah, wã enep be. Numah bóo íitna dei bejnit, ã wātāt pínah níjñá, Dios llavedih caandíh ã wūhup be. 2 Caanná dei juibínit, ã wātachah, búdí tuu jeí ã bac jūúwúp be. Caán jeí ñahna, yeodíh, jeádihbut ã jāhachah, nihat ã dupúáh bejep be.* 3 Caán jeí cātíh jumnit díguipwã pah jíjohnit baácboó ï bej peét bejep be. Dúo ã tuúbát panihnidih bíbohni, cāacwāđih tuúbhna, búdí tubanit pínah ï jumup be.* 4 Páant cāacwāđih yeejép ï chājachah yuhna, yílpidih, máadih, biíh ï momnidihbut Dios ã yéjaat túutcap be. Caán ã

* 8:12 Ex 10.21-23; Is 13.10; Ez 32.7; Jl 2.10,31; 3.15   * 9:2 Gn 19.28
* 9:3 Ex 10.12-15

wūt búudhca naáhwādhijeh ã yéejaat túutup be.*

⁵ Pánih yéejaat túutna yuhna, ã mao yohat túutcap be. Cinco widh pohba yeejép ã tuúbát túutup be.

⁶ Páant ì tuúbúchah, tubit tubanit, cãacwã ì wunat pínahdih búdí ì bidbipna caá. Páant ì bidichah yuhna, queédih Dios ã wunat túutcan niít.*

⁷ Queét díguipwã míic maonit pínah caballowã pah ì jígohop be. Maáta ì dūwát oro júdunadih ì dūwáp be. Ìih móot cãaquíh móotna pah ã jígohop be.* ⁸ Ìih yoócnabut yaádíh waó yoóc pah bóo maátni ì dūwáp be. Ìih maobát jióih maoná pah ã jígohop be.*

⁹ Ìih tacadih ìtah chóona ì dūwáp be, ìih bácahdih jãhat pínah niijná. Ìih mäj jwãpana ã yáaat, dawá caballowã pütáni chóonadih wáinit, míic mawadih bejna, ì ñáwat pah ã yáanap be.*

¹⁰ Ìih doomántbut tuúbát doóbhna ã jumup be. Pánihna, cinco widh pohba ì tuúbúchah, cãacwã búdí ì tubanap be. ¹¹ Nump bóo tólihdih moón ì maáh ángel queét díguipwãdihbut watni ã jumup be. Hebreo wéheatjĩh caán Abadón ã wūt jumup be. Griego wéheatjĩh Apolión ã wūt jumup be. Páant niijná, “Yéeja Beedáni”, niijná ì chãjap be.

¹² Díguipwã cãacwãdih yeejép ì tubúp chūúat túttimah, ì jwíih yeejép yapatji ã péanap be. Caán túttimah, chéne láa cãacwã yeejép ì jwúub yap-bipna caá, páant muntih.

Sexto póojat nah

¹³ Biícjĩh bóo téihya ángelwã ì póojat túttimah, biíh ángel jwuh ã bíbohni nahdih ã póojop be.

* **9:4** Ez 9.4   * **9:6** Job 3.21; Jer 8.3   * **9:7** Jl 2.4   * **9:8** Jl 1.6

* **9:9** Jl 2.5

Páant ã póojochah, Dios pebh jumni oro naá yapatna jumni mona cātíh, wéheat ã yáa bacap be.*

14 Pánih wéhena, caán póojni ángeldih nin pah ã niij naáwáp be: “Éufrates wūt jumni māj jwēejboó queét chénena míc chéonitji ángelwādh ma wataá”, ã niijíp be. 15 Páant ã niijíchah joinít, caán ángel queét chénena míc ã watat túutnitdh ã watap be, dawá cāacwādh ï mawat pínah niijná. Queét ángelwā Dios ã chājat túutni hora, yeó jáap, widh, jópchidihjeh pāina ï chājap be. Pánihna, ï pāini hora ã juyúchah, nihat cāacwādh tac yoób déejeh mawat túut caá ï chājap. 16 ïih soldadowādh jenah ennit, “Dos cientos millones caballowājih chūudnit soldadowā ï jumna caá”, ï niijíchah, wā joyóp be.

17 Caballowādh, queétjih chūudnitdhbut wā enechah, nin pah ï jíghop be. Queétjih chūudnitíh bácah jāhat ïtah chóona, chod dūuni, jeá jaihni, búo jumni chóona dūonítdh wā enep be. Caballowāih waó, jíó waoná pah ã jíghop be. ïih jacmant túu iigát, ïtah chej jum wījini, túu jeí bíicdh ã bacap be.

18 Pánihna, caballowā jacmant bacnijih tacdh yoób dée cāacwādh ï mawap be. 19 Queét caballowā ïih jacmant, ïih pījmantbut cāacwādh ï mawap be. ïih pīj mai pah jíghoni jumna, caanjīh cāacwādh ï chāacáp be.

20 Obohjeéhtih, dawá ï mao judhnitboó búdí yeejép ï yapachah enna yuhna, ï yéj chājatdh ï cádahcap be. Nemépdih ï wēi cádahcap be. Orojīh, platajīh, bronce wūt jumni ïtahjīh, jeejīh, máajīh ï chājnidih “Dios caá”, ï niij jenah joyádh ï wēi cádahcap be. Caán ï pāpni jéih encan, jéih joicán,

* 9:13 Ex 30.1-3

jéih jibcanni ã jumuchah yuhna, caandih ã wëi cádahcap be.* ²¹ Biíh ã yéej chãjatdihbut ã cádahcap be. Cãacwãdih ã mawat, ã weha máha nihcannitjìh ã yéej chãjat, ã numát, ã jiwátdihbut ã cádahcap be. Pánih cádahcan, ã túut numcáp be.*

10

Bainí papélah quiítbidih ángel ã ãb jũwát

¹ Túttimah, biíh wëpép ángel mah tólih diítna ñuhni japmant ã dei jũwúchah, wã enep be. ãih wao cháh maí pahni júdu ã jumup be. ãih móot yeó ã yeh iigát pah ã yeh iiguíp be. ãih wiona máa iigní pah ã jíghop be. ² Bainí papélah quiítbih watni ã tewep be. ãih jéihyepmant bóo wio nah búdí mujna chũi ñuh, wáyámant bóo nah jiaboó ã chũi ñuhup be. ³ Pánih ñuhnit, búdí úum náah jumni ã wëp ejep be. Páant ã ejat túttimah, siete láa énoh ã ñuhín puñat pah bóo jepahatdih wã joyóp be. ⁴ Páant ã jepahachah joinít, wã daác jwíhip yah be. Obohjeéhtih, páant wã daacát túut chãjachah, jeámant weemdih nin pah ãi niijíp be. “Siete énoh yáaat pah bóo ã niijátjidih ma daacca bojó”, ã niijíp be.

⁵ Páant ã niiját túttimah, búdí mujdih, jiadihbut chũi ñuhni ángel ãih jéihyepmant bóo muj nahjìh ã júut ñahanap be. ⁶ Pánih júut ñahanit, nin pah ã niijíp be: “Dios ã enechah, túi yoobópdih wã naóhna caá. Caánboó páantjeh jumni, nihatdih chãjni ã jumna caá. Japmant moondih, nin baácdi, nin baácdi moondihbut, búdí mujdih, búdí mujdih

* **9:20** Sal 115.4-7; 135.15-17; Dn 5.23   * **9:21** Ex 8.15,19

moondíhbut chājni caá. BꞰ páant bóojeh tiguaá ã páñat. ⁷ Péeni ángel ãih póojat nahdih ã póojochah, ‘Nin pah wã chāj bipna caá’, Dios ã niijátji pah ã yap bipna caá. Jon jãtih cáacwãdih naóhcan yuhna, ã naáwãtdih naóh yapanitboodih ãt túi naóh beedánap wut jĩ. Páant ã niij naáwãtjidih bꞰ jwꞰh ã chāj bipna caá”, caán ángel ã niijíp be.*

⁸ Páant ã niiját túttimah, weemdih daacát tútcanniji ã jwꞰꞰb naáwáp be, páant mꞰntih. Nin pah aí niijíp be: “Búdĩ mꞰjdih jiaboó chãĩ ñuhni ángel pebhna ma bejeé. Caanná jwĩbínit, ã bíbohni papélah quiítbitdih ma wꞰꞰ”, ã niijíp be. ⁹ Páant ã niijíchah joiná, ã pebhna bejnit, caán quiítbitdih wã wꞰꞰp be. Páant wã wꞰꞰúchah joinít, nin pah weemdih ã niij jepahap be: “¡Dáa! Ma jeémé. Ma jwĩh jeéméchah, belo mac pah ã túi núꞰm jwꞰhbipna caá. Obohjeéhtih, ma wꞰtat túttimah, nema bijat panihat meemdih ã jũóhbipna caá”, ã niijíp be.

¹⁰ Páant ã niijíchah joinít, caán quiítbitdih wꞰbñit, wã jeémép be. Páant ã niijátji biíc yoobó, belo mac pah ã túi núꞰm jwꞰhꞰp be. Obohjeéhtih, wã jeémát túttimah, nema bijat panihat ã jũúwꞰp be.*

¹¹ Caandih wã jeémp péanachah, jeámant nin pah weemdih aí jwꞰꞰb niijíp be, páant mꞰntih: “Nihat baácđih moón, mácah wéhenit, ã maátabut, túttimah ded pah ã yapat pínahdih ma naóh yapanaá”, ã niijíp be.

11

* **10:7** Ex 20.11; Dt 32.40; Dn 12.7; Am 3.7 * **10:10** Ez 2.8–3.3

Dios naáwátdih chénewã naóh yapanit

¹ Túttimah, jenah enat pínah dii doóbhdi h ángel weemdí h ã wũhup be. Caán doóbhdi h ã wũhuchahjeh, nin pah Dios ãí niijíp be: “Wĩih mũdĩ h ma jenah enbi jwuhũú. Caán mũdĩ h jũibĩ jenah ennit, weemdĩ h ĩ cáo wũhat naadí h, weemdĩ h wẽinitdihbut ma jenah eneé.*

² Obohjeéhtih, caán mũú jóocmant bóo jũúhdih ma jenah enca bojóo. Caán jũúh judíowã nihcannitdih wũhni caá. Queét cuarenta y dos widh pohba wĩih tútchidih, caán tútchidih moondĩ hbut túbit yeejép ĩ chãjbipna caá.* ³ Wĩih doonadí h ĩ naóh yapaat pínah niijná, chénewã wĩihwãdih wã wahbipna caá. Páant wã wahachah, jũiná dũwát chóonadi h dũonít, mil doscientos sesenta yeó jáapjeh ĩ naóh b ipna caá”, ã niijíp be.

⁴ Queét naóh yapanit chéne olivo wũt jumni nahna panihnit, chéne jii cáagat nahna panihnitbut ĩ jumna caá. Dios ni hat Maáh pebh queét ĩ ñahna caá.* ⁵ Det queétdih en jũihnit ĩ yéj chãjĩhichah, ĩih jacmant bóo tũũ iigát panihatjĩh queétdih ĩ maobipna caá.

⁶ Queét chénewã ĩ naóh yapaat pah bóo mah ã bũũgcát pínah wẽpat ĩ bíboh b ipna caá.* Mũjdih meép mũjnajeh túut nũũmát pínah wẽpatbut ĩ bíboh b ipna caá.* Nin baác di h moondĩ h jũdhcabit wũnatna ĩ wũhat pínah wẽpatdihbut ĩ bíboh b ipna caá. Páni hna, ĩ náahat pah bóo ĩ chãjbipna caá.*

---

* **11:1** Ez 40.3; Zac 2.1-2   * **11:2** Dn 7.25; 12.7; Lc 21.24   * **11:4** Zac 4.3,11-14   * **11:6** 1R 17.1   * **11:6** Ex 7.17-19   * **11:6** 1S 4.8

7 Páant ï naóh yapa péanachah, namp bóo tólihboó jumni Namo bac jūóhnit,* naóh yapanitjīh míc maonit, queédih ã mao yohbipna caá.* 8 Páant ã mawat túttimah, Jesúsdiĥ ï péoh dodh mao yohniji búdí tútchidih bóo namáboó ĩih bácahnaji ã ñajbipna caá. Caán tútchidih moón tubit yeejépwā caá. Sodoma tútchidih moón, Egipto baácđih moonbét ĩ niĥat pah ĩ jumna caá.* 9 Pániĥna, biíc peiĥcanni yeó jáap túi ñaj, biĥ yeó jáap tac yoób ĩih bácahnaji ã ñajbipna caá. Páant bói yeó jáap ã ñajachah, niĥat baácđih moón ĩ wēi enat pínah niijná, ĩih bácahnajidiĥ ĩ yohat tútcan niít. 10 Queét chénewā, cāacwāđih moh yéjanitji ĩ wunachah ennit, niĥat baácđih moón búdí ĩ wēibipna caá. Pániĥ wēina, queét mícjeh bií déediĥ ĩ míc wūĥbipna caá.

11 ĩih bácahnaji biíc peiĥcanni yeó jáap túi ñaj, biĥ yeó jáap tac yoób Diosboó queédih ã jwūub boobipna caá. Páant ĩ boo pud jūúwúchah ennit, niĥat cāacwā queédih ĩ en wáhi bejbipna caá.* 12 Pániĥat túttimah, jeámant wéheat búdí ã yáanachah, ĩ joibípna caá. Queét chénewāđih nin pah ã niijbípna caá: “Ninboó ñi púuh laáb jūúwú”, ã niijbípna caá. Páant ã niijíĥah joinít, queédih jūihnitji ĩ enechah, mah tólihjīĥ ĩ púuh laab béjbipna caá.* 13 Páant ĩ púuh laab béjeĥah, baác búdí ã mémébipna caá. Páant ã méménachah, caán tútchidih bóo dawá muná ã buugúĥah, siete mil cāacwā ĩ wunbipna caá. Bitá wuncannitboó en wáhi bejna, “Dios chah wēpni caá”, ĩ niijbípna caá.*

* 11:7 Dn 7.7; Ap 13.5-7; 17.8 * 11:7 Dn 7.21 * 11:8 Is 1.9-10

* 11:11 Ez 37.5,10 * 11:12 2R 2.11 * 11:13 Ap 6.12; 16.18

14 Pánih yeejép yapna, chéneji cãacwã yeejép ï yapap be. Páant ï yapat túttimahbitjeh, biíc láa yeejép ï jwúub yapbipna caá, páant muntih.

Péeni nahdih ã póojat

15 Túttimah, péeni ángel jwuh ã bíbohni nahdih ã póojop be. Páant ã póojochah, jeámant ï wēp wéhenachah, wã joyóp be. Nin pah ïi niij wēi naáwáp be:

“Jwĩ íp Dios, ã wũh Cristo biíc dih nin baác dih moondih ï wutuchah, buu jwuh nihatdih ï jepahat tútna caá. Dios ã maáh jumát ã buudcán niít”, ï niijp be.*

16 Páant ï niijíchah joinít, Dios pebh chúudnit veinticuatro maátabut, páah yoh ñajnit, caandih ï weñep be.

17 “Maá, meém caá chah wēpni. Jon jãtih meém matát jumap tajĩ. Búubut ma jumna caá. Búu jwuh nihatdih ma wutuchah, ma wēpatjĩh ma jepahat tútbipna caá. Páant ma chãjachah ennit, ‘Túina caá’, meemdih jwĩ niijná caá.

18 Nin baác dih moón meemdih jepahcannitboó, ï íjip yah jĩ. Páant ï jepahcatji jíib, buu meémboó queéd dih búdí íjnit, peéh chãjat tút caá ma chãjap.* Wunnitjidih ma peéh chãjbipna caá. Obohjeéhtih, míhwã ï túi chãjatji jíib, queétbodydih ma túi chãjbipna caá. Ma naáwát dih naóh yapanitji bita míhwã biíc dih majeéh jumnit, ï túi wēibipna caá. Maátadh, moh yéejnitdihbut míhwã

* 11:15 Ex 15.18; Dn 2.44; 7.14,27   * 11:18 Sal 2.5; 110.5

ĩ jumuchah, ma túi chãjbiḡna caá.* Nin baácđih moondíh yéejanitđih bũũ yohat túut caá ma chãjap”, ĩ niijíp be.

¹⁹ Páant ĩ niiját túttimah, jeáboó jumni Dioíh mũú jęc pãa lajnidiḡ wã enep be. Pániḡ enna, caán mũú díłtna, Dios cãacwãđih teo wáacat túut niijná, ã naóh daácni naaná ã ñũhat paihđihbũt wã enep be. Caandíḡ wã enechah, búdí úũm náah jumni wedóát énoḡ ã yáanachah, baác méméat biícđih, mah cámahni dahnaḡ ã joh bũũgúp be.*

12

Yad wili, Maí Dũũnibũt

¹ Páant úũm náah jumni ã yapat túttimah, nin baácboó ded pah ã yapat pínahđih Dios jeáboó ã júutũp be. Pániḡ júutni oboh jumni nihcan be. Jeáboó yad wili mi jumuchah, wã jwíih enep be. Miíḡ yégueḡ yeo páh ã yeh iiguíp be. Caánt wiđhđih mi chũi ñũḡp be. Maáta ĩ đũwát júđũ dée, doce cúiwã jumni júđũđih mi đũwáp be. ² Caánt mi weép jáaana, tũbit mi ñaacáp be.*

³ Túttimah, jeáboó jwũũb ennit, búdí maí đũũnidiḡ wã enep be. Caán siete waó jumni ã jumũp be. Waó jummat pah maáta ĩ đũwát júđũnadiḡ ã đũwáp be. Diez mona jumni ã jumũp be.* ⁴ Āih pĩjĩḡ cúiwãđih tacđih yoób dée ã ũb pãi yoh jéenanap be. Pániḡna, yad wili weép jáaanachah ennit, mi wũũhđih joó jeémát túut niijná, mi pebh caán maí ã páñap be.* ⁵ Páant ã páñachah, newé

* 11:18 Sal 115.13 * 11:19 Ap 8.5; 16.18-21 * 12:2 Mi 4.10

* 12:3 Dn 7.7 * 12:4 Dn 8.10

weépdih mi túuhup be.* Caán wébít nihat baácdih moón ï maáh pínah ã jumup be. Páant Maáh chah wēpni ã jumuchah, cāacwã caandíh ï jéih yap yohcan niít. Páant ã cāac jumuchahjeh, Dios ã pebhna caanbít dih ã ub ñah bejep be.* ⁶ Páant mi wãúhdih ã ub bejat túttimah, cāac wihcapboó, Dios ã ámoh jwejepjina beh wili mi jwei béjep be. Caanná mi jumuchah, mil doscientos sesenta yeó jáap Dios caántdih ã en dawáp be.

⁷ Páant mi jweyát túttimah, jeáboó ï míc mawachah, wã enep be. Miguel ãih ángelwã biíc dih jũóh nit, Maí Dũni ãihwã biíc dih ï jumupna míc mawadh ï juibínap be.* ⁸ Pánih míc maonit, Miguelwãboó Maí Dũniwãdih yap yoh nit, jeáboó ï jwúb jumap tútcap be. ⁹ Pánih yap yohna, caán Maí Dũni, nemépwã ï maáh, Satanás wüt jumnidih, ãihwã biíc dih nin baácna ã yohop be. Nihat baácdih moondíh yeeni caá ã jumup.* ¹⁰ Túttimah, jeámant nin pah biíh ã wēp naáwáchah, wã joyóp be:

“Bũ jwuh jwĩ íp cāacwãdih ã táí ubna caá, bũca. Jwĩ íp ã wutatdih yap yoh nit ï wihcan caá. Æ wahní Cristodihbut det yap yoh nit ï wihcan caá. Nemépwã ï maáh jeáboó jumnijidih baácboó ã yoh jéenanap be. Caán nemépwã ï maáh yeó jáap jumap pah, chei jumap pahbut jwĩ déewã paníh nit Jesúhwãdih ‘Nit yeejépwã caá’, jwĩ ípdih níj naóh yacna ã cháj jwuhup jĩ.*

* **12:5** Is 66.7 * **12:5** Sal 2.9 * **12:7** Dn 10.13,21; 12.1; Jud 9

* **12:9** Gn 3.1; Lc 10.18 * **12:10** Job 1.6-12; Zac 3.1

- 11 Queét Jesúíhwā Oveja Wāúh meépdih túi jenah joinít, nemépwā ĩ maáhdih ĩ yap yohop be. ‘Jesucristo wun wāhna, jwĩ yéejatdih ā yoh wāhup jĩ’, niijnít, nemépwā ĩ maáhdih yap yohnit ĩ jumna caá. Páant túini doonádih ĩ naáwát peéh, bita queétdih ĩ mawíhichah yuhna, Cristoíh doonádih ĩ naóh cádahcap be.
- 12 Nemépwā ĩ maáh baácboó yoh jéenani ā jumuchah ennit, yeéb jeáboó jumnit ñi weñeé. Obohjeéhtih, yeéb con baácboó jumnit, búdí mujboó jumnitbut moh yéejnit ñi jambipna caá. Pánihna, caandíh peéh chājat pínah tóah jūúwáchah jéihna, nemépwā ĩ maáh búdí ā íjna caá. Pánih íjnit, ñi pébhna jubína, yeebdíh ā moh yéejabipna caá”, aĩ niijíp be.
- 13 Miguel caandíh ā yohatdih jéihnit, Maí Dũni wébít índih ā ñũn béjep be. 14 Obohjeéhtih, Dios caántdih búdí jawíh muj jwāpa pah bóo ā wāhup be, cáac wihcapboó mi jíj jwei béjat pínah niijná. Caanná mi jubíát túttimah, biíc peihcanni jópchi túi beéd, biíh jópchi tac yoób Dios caántdih ā en daobípna caá, Maí Dũni caántdih ā yéejacat pínah niijná.* 15 Caanná mi bejehchah, caántdih daabáát túut niijná, búdí muj pah bóo Maí Dũni ā éeguep be. 16 Páant ā éeguechah ennit, caántdih wapat túut niijná, baácboó ā dúuc bejep be, ā éegniji mah caán íitboó ā nooj yác bejat pínah niijná. 17 Páant ā nooj yác bejehchah ennit, caántdih jéih maocan, Maí Dũni búdí ā íjip be. Pánih íjnit, caántdih buujácan, mi jumimená, Dios ā wətatdih jepahnit, Jesúíh túini

---

* 12:14 Dn 7.25; 12.7

doonádih jepahnitdih míc mawadih ã bejep be.
 18 Pánihna, Maí Dũũni búdí mũj jwẽejdih bóo óondih
 ã jũibí ñũhũp be.

13

Búdí mũjmant aáb jũóhni Namó

¹ Páant caán óondih Maí Dũũni ã jũí ñũhũchah,
 caán búdí mũjmant Namó jwũh, pah jũinít, ã
 aáb jũúwúchah, wã enep be.* Caán Namó queét
 chénewã Dios naáwátidih naóh yapanitjidih maoni-
 jeh mũntih ã jũmũp be. Caán siete waó jũmni,
 diez mona jũmni ã jũmũp be. ãih mona jũmat
 pah maáta ĩ dũwát júdũnadih ã dũwũp be. ãih
 waonádihbut wũt daácni ã jũmũp be. Caán wũtna
 “WEÉM CHAH WĒPNI CAÁ”, ã niĩj daacátidih enna,
 Dios búdí ã íjna caá.* ² Caán Namó jió daacá,
 wĕpĕp bejni, tac behni pah ã jũmũp be. Búdí
 jítcha jũmni, búdí téih chóabut jũmni, wĕpĕp ã
 jũmũp be. ãih jac búdí jió jac pah bóo ã jũmũp
 be.* Maí Dũũniboó Namó ã wũtat pínah wĕpatdih
 ã wũhũp be. Pánih wũhna, queét chénat pah ni-
 hat cãacwãdih wũtat túut niĩjna, caandih maáh
 ã waadánap be. ³ Caán Namodih mao yohíhna,
 biíc wao dáhdih ĩ búũh baacátji jwũũb ñũũmni ã
 jũmũp be. Pánihna, caán ã jwũũb ñũũmátjidih ennit,
 nihat cãacwã en wũhi bejnit, Namó queétdih ã
 wũtũchah, ĩ jepahap be. Nihat ãihwã ĩ jũmũp
 be. ⁴ Namó ã wũtat wĕpat pínahdih Maí Dũũni ã
 wũhũchah enna, cãacwãboó bódícha caj yoh ñajnit,
 caandih ĩ weñep be. Namodihbut ĩ weñep be.

* 13:1 Dn 7.3   * 13:1 Ap 17.3-12   * 13:2 Dn 7.4-6

Pánih wēina, nin pah Namodih ĩ niǐj weñep be: “Biǐh meém ma wēpat panihni ã wihcan caá. Det meemdíh míc maona, ĩ jéih yap yohcan niít”, ĩ niijíp be.

⁵ “Chah wēpni caá”, Namodih niijnít, Diosdih yeejép ĩ wéhenachah yuhna, Diosboó joyáh bojnit, cuarenta y dos widhjuh maáh ã jumát táutap be. ⁶ Caán Namó Diosdih, áih wǔtdih, ã jumapdih, jeáboó jumnitdihbut yeejép ã wéhenap be.* ⁷ Dioíhwǎdih míc maonit, queédih ã yap yohop be. Páant ã yap yohochah yuhna, Dios ã enah bojop be. Páant caandíh Dios ã watcah, áta jéih yap yohcan tagaá. Pánihna, nihat cáacwǎ poómp jumát pah, nihat mácah wéhenit, nihat baácdih moondíh Namó maáh ã jum jwuhap be.*

⁸ Nihat Diosdih jepahcannit mícjeh Namó pebh jǎibí bódicta caj yoh ñajnit, caandíh ĩ weñep be. Dios nin baácdih ã chǎjat pínah jǎtih, áihwǎ pínah ĩ wǔtnadih átat daacáp wat jǐ. Caán ã daácní tólih Oveja Wǔáh ĩ maoníh tólih caá. Pánihna, caán tólihdih ĩ wǔtdih daácca naáhwǎ mícjeh Namodih ĩ weñep be.*

⁹ jDet molít jumna, ĩ joyoó naáh!

¹⁰ Det nemat muúboó nemnit pínahdih ĩ nembipna caá. Det jwǎag maonit pínahdihbut ĩ jwǎag maobipna caá.

Pánihatdih jéihna, jwiít Dioíhwǎ yeejép yapna yuhna, caandíh túi jenah joí cádahcat caá náahap.*

Baác díttmant jǎóhni Namó

---

* **13:6** Dn 7.8,25; 11.36   * **13:7** Dn 7.21   * **13:8** Sal 69.28; Ap 3.5   * **13:10** Jer 15.2; 43.11

11 Túttimah, biíh Namó baácmant ã bac jũúwúchah, wã enep be. Oveja wũúh chéne jáap mona jũóhnbít pah jíghni úum náah ã wihcap yah be. Obohjeéhtih, ã wéheat úum náah jumni ã yáanap be. 12 Pánihna, mujmant jũóhni Namoboó, baácmant jũóhndih maáh ã waadánap be. Páant ã maáh waadániboó, nihat baácđih moondih mujmant jũóhni Namó, búuh baácnijidih ã weñat túutap be. 13 Baácmant jũóhni Namó ã wēpatđih júatnit, búdí iigát déedih jeámant ã búúg jéen jũúwát túutap be, cáacwã caandih en wáhi bejnit, íjepahat pínah niijná. 14 Mujmant jũóhni ã wutuchah, baácmant jũóhniiboó ã wēpatjĩh cáacwãđih ã yeenap be. Pánih yeena, jwíih jumni pah jíghnidih ã pāpat túutap be. Caán jwíih jumni íbat naajĩh í búuh baác yohniji yahna, ã jwúub boonap be. Páant í chājachah enna yahna, Dios páantjeh ã enah boj jwuhap be.* 15 Baácmant jũóhni Namoboó mujmant jũóhni pah jíghni í pāpnijidih caolih ã jéyanachah, ã wéhenap be. Det caán pāpnidih í wēicat enna, ã mao yohat túutap be. Diosboó caandih páantjeh ã chāj jwuhat túutap be. 16 Caán baácmant jũóhni Namó nihat cáacwãđih biquína íih jéihyepmant bóo téihya páhanadih, bitadih íih móot juúhndih ã daacát túutap be. Oboh jumnit, maáta, dawá bií dée bíbohnit, moh yéejnit, teo wáhnit, teo wáhcannitđih, nihat biíc yoobó ã daacát túutap be. 17 Caán jwíih jumni Namó biquínadih áih wútdih, bitadih áih númerođih daácca naáhwãđih ã jíib chājat túutap be.

18 Caán daacátđih túi jéihyat caá náahap. Dios ã

---

* 13:14 Mt 24.24; 2Ts 2.9-10

teo wáacatjĩh jéihnit jumna, Namoih daacátdih ñi túi beh enbipna caá. Caán número newéih wūt ã jumna caá. Áih número seiscientos sesenta y seis caá.

14

Oveja Wũúh, ã ñlonitbut

¹ Túttimah, jeáboó jumni Sión wūt jumni jeejĩh ñuhni Oveja Wũúhdih wã enep be. Ájeéh dawá, 144 mil cãacwã ĩ jumup be. Queét áih wūtdih, ã ĩpĩh wūtdihbut ĩh móot juúhnadĩh daácnit ĩ jumup be.* ² Queédih wã joyóchah, jeámant ái yáanap be. Búdĩ dóo ã yáaat pah, búdí énoh ã yáaat pahbut ái yáanap be. Árpas ĩ niijnĩ bíitat dahna ã yáaat pahbut ái yáanap be. ³ Caanjĩh maáh ã chũudup pebh, chénena míic dawá quíibna jumnit ángelwã, veinticuatro maáta pebhbut, queét 144 mil cãacwã ĩ ñuhup be. Caanjĩh ñuhnit, jáap ewatdih eona ĩ chãjap be. Nin baácdih jumnitji yéejat yohnit, ã túi ubnit jumna, queétjeh caán jáap ewatdih ĩ jéihyep be. ⁴ Queét ĩ weha mána yaádh nihcannitjĩh yéej chãjcanit jumna, Oveja Wũúhdihjeh túi péenit ĩ jumup be. Yeejépwãjeéh jumnitjidih Diosboó áihwã pínah ã ubup be. Queétboó áihwã pínah, Oveja Wũúh pínahbut, túi jepahnit ĩ jumup be.* ⁵ Pánihna, yeecannitjeh jumna, yéejat wihcannit míic ĩ jumup be.*

Bíic peihcannit ángelwã ĩ naóh jéenaat

* 14:1 Ez 9.4; Ap 7.3 * 14:4 Ex 23.19; Stg 1.18 * 14:5 Sof 3.13

⁶ Tálttimah, jeáboó yeó namp biíh ángel ã jiiíjichah, wã enep be. Dioíh táini dooná páantjeh jumnidih nihat cáacwã poómp jumat pah, nihat mácah wéhenit, nihat baácđih moondíh naóhni ã jumnap be.

⁷ Caán ángel wēp naóhna, nin pah ã niíj jéenanap be: “Diosđih ñi úumá. Buu jwuh cáacwãđih peéh chãjat túut caá ã chãjap. Pánihna, caandíh ñi wēi naáwá. Caánboó nihat jeáboó jumnidih, nihat con baácboó jumnidihbut chãjni caá. Pánih wēpni ã jumachah jéihna, caandíh bódicha caj yoh ñajnit, ñi weñé”, ã niíjip be.

⁸ Páant ã niíját tálttimah, biíh ángel jwuh nin pah ã niíj jéenanap be: “¡Ñi joyoó! Babilonia wūt jumni búdí táтчidih moón wēpnit ã jumachah yuhna, queéđih Dios jáantjeh ã yoh beedána caá.* Queét páant ã yohnit nihat bitadıh ã yéj chãjat túutap be. Máihnit, bitadıh ã wuhachah, queétbut biíc yoobó tubit yeejép ã chãjap be. Pánih chãjna, ‘Dios caá’, ã niíj pãpnidih ã weñechah, queétbut ã en yacap be”, ã niíjip be.

⁹⁻¹⁰ Queét chéne ángelwã ã niíját tálttimah, biíh ángel jwuh, nin pah ã niíj jéenanap be: “Det Namodih, ã pãpat túutnidihbut wēinit, ñih móotđih, téihyadih ãih wūt daácnitđih Dios ã peéh chãjbipna caá. Dios queéđih búdí íjnit, iiguípna ã wahbipna caá. Caán đubcanni iiguípboó jumna, queét tubit tubana, moh yéj náah jumnit, tubit ã ñaácipna caá. ãih ángelwã, Oveja Wáuhbut ã enechah, yeejép ã yapbipna caá.* ¹¹ Caán iigát tuu jeí ã yaicán niít.*

* **14:8** Is 21.9; Jer 51.8; Ap 18.2
51.17; Jer 25.15; Ez 38.22; Ap 16.19

* **14:9-10** Gn 19.24; Sal 11.6; Is
* **14:11** Is 34.10

Queét tubit jġgah náah jumnit páantjeh ĩ jumnipna caá. Nihat cāacwā Namodih bódicha caj yoh ñaj wēinitdih, yeejép tubat páantjeh ā jumnipna caá. Yeó jáap jummat pah, chei jummat pah biíc yoobó ĩ tubabipna caá. Ā pāpat túatnidih wēinit, āih wāt daácnitdihbut páant yeejép ĩ yapbipna caá”, ā niijíp be.

¹² Páant yeejép ĩ yapachah ennit, jwiít Dioíhwāboó ā wutatdih jepahnit, Jesúsdiĥ cádahcat caá náahap.

¹³ Túttimah, jeámant ā jwáub wéhenachah, wā joyóp be. “Nindih ma daacá: ‘Det Jesúsíhwā caandih cádahcannit jumna, ĩ wēnat túttimah, búdí ĩ wēibipna caá’”, āi niijíp be.

Páant ā niiját túttimah, Túini Espíritu jwuh nin pah ā niijíp be: “Páant ta tigaá. Yoobópdiĥ tigaá. Queét búdí ĩ tewatdih péanit, ĩ choobípna caá. Dios pebhboó ĩ púuh laáb jwibínachah, ĩ túi chājatjidiĥ jéihnit, queétdiĥ ā túi chājbipna caá. Pániĥna, queét caanná jwibínit, búdí ĩ wēibipna caá”, ā niijíp be.

Dios cāacwādiĥ ā ñíwat

¹⁴ Túttimah, túi baabní mah tólihdih wā enep be. Caán mah tóliĥjih nihat cāacwā úud jeñé ā chūudup be.* Caán chūudni maáta ĩ dūwát oro júdudih ā dūwúp be. Biíc íbat túi eeép, pácahidih ĩ bóodat naá déediĥ ā bíbohó be. ¹⁵ Túttimah, biíĥ ángel Dios ā jumupmant ā bac jūúwúp be. Pániĥ bac jūóhniĥ, mah tóliĥjih chūudnidih ā wēp ejep be: “Buu jwuh Dios ā jenahat láa ā jwiná caá. Pániĥna, míĥ pácahi paniĥni ā túi baabácaĥ, ma bíbohni íbat naajĥ míĥ cāacwādiĥ ma ub beedá bojóó”, ā niijíp be.*

* 14:14 Dn 7.13 * 14:15 Jl 3.13

16 Páant ã niijíchah joinít, mah tólihjih chúudni ã bíbohni íbat naajĩh nin baác dih bóo pácahi panihnidih ã bóod jwíhip be.

17 Túttimah, biih ángel jwuh Dios ã jumupmant ã bac jũwúp be. Caanbút mah tólihjih chúudni ã bíbohni dée íbat naa múntih ã bíbohóp be.

18 Túttimah, biih ángel jwuh Diosdih cáo wũhat naa pébh jumni ã bac jũwúp be. Caánboó caán naadíh bóo tũ iigátdih en daoní jumna, nin baácboó iig beedáát pínah wēpat bíbohni be. Pánih bac jũóhna, eeép íbat naá bíbohni ángeldih ã wēp ejep be: “Con baác dih bóo jumni jiwá iguíha panihni ã tui ei beedná caá. Pánihna, ma bíbohni íbat naajĩh caandíh ma bóod ub beedánaá”, ã niijíp be. 19 Páant ã niijíchah joinít, caán ángel nin baác dih bóo iguíh pihanadih ã bóod ub beedánap be. Páant ã bóod ub beedánit, caán iguíh pihanadih ĩ búuh chuñat júáboó ã yoh yacap be. Páant ã yoh yacat pah-jeh tigaá, caandíh náahcannitdih Dios búdí ĩjnit, queédih peéh chājna, ã yohbipna caá. 20 Pánih yohna, caán tútchí jwěejdih ĩ búuh chuñat júádih iguíh pihanadih ĩ búuh chuñat dée pah yeejép cãacwãdih ã mao yohat túutap be.* Caanjĩh ĩ mao yohochah, ĩih meép ã nooj bác bejep be. Caán meép m̃j pah ã jumap be. Tres cientos kilómetros ã nooj béjep be. Pánih nooj béjna, chéne metros dée ã numahap be.

15

Cãacwã yeejép ĩ yapat pínahdih siete ángelwã ĩ bíbohat

* 14:20 Is 63.3; Lm 1.15; Jl 3.13; Ap 19.15

¹ Túttimah, jeáboó enna, úum náah jumnidih wã en wáhi bejep be. Nin baácboó ded pah ã yapat pínahdih weemdíh ã júutap be. Caán oboh jumni nihcan be. Nin pah jíghatdih wã enep be: Siete ángelwã ã jumap be. Cãacwã ã yéejatdih Dios búdí íijna, queét siete ángelwãboó yeejépwãdih ã pée peéh chãjat tútnit pínah be. Pánihna, siete láa pohba cãacwãdih ã peéh chãjat pínah niijná, queédih wahat túut ã chãjap be.

² Queét ángelwãdih wã enat túttimah, búdí mujdih wã enep be. Caan máj túi jélepni tuu iigátjĩh widni ã jumap be. Namodih, ã pãpat tútnidih, áih númerodih ã daacát tútatdihbat jepahcannitji caán muj jwéejdih ã ñuhchah, wã enep be. Caanjĩh ñuhnit, Dios ã wãhni árpas ã niijní bíitat dahnadih ã bíbohob be. ³ Dios ã yap yohatjidih jenah joinít, Diosdih teo wãhni Moisés ã chãjatjidih eona,* Oveja Wãúh ã chãjatjidihbat wëi eona, nin pah ã níj ewep be:

“Maá, meém chah wëpni caá. Ma chãjatdih enna, jwĩ en wáhi bejna caá. Chah túini caá ma chãjat. Meém nihat baácđih moón ã maáta chah maáh caá. Yoobópdih chãjni caá.

⁴ Nihat cãacwã meemdíh úumnit, ‘Chah wëpni caá’, ã niijbípna caá.* Meemjéh yéejat wihcanni caá. Nihat baácđih moón yoobópdih ma chãjatdih enna, ma pebh juibínit, bóđicha caj yoh ñajnit, meemdíh ã wëibipna caá”, ã niijíp be.*

⁵ Túttimah, jeáboó jwúub ennit, Dioíh muú jęc pãa lajnidihi wã enep be. Pánih enna, caán muú díftna,

* 15:3 Ex 15.1-18 * 15:4 Jer 10.7 * 15:4 Sal 86.9

Dios cāacwādh teo wāacat túut niijná, ã naóh daácni naaná ã ñhat paihdih ã ñajat tólihdihbut wã enep be.* ⁶ Caán muúdh wã enechah, queét siete ángelwāboó yeejépwādh ã péé peéh chājat túutnit pínah caán muú diítna jumnit, ã yoób bac jūwáp be, buca. Túi baabní yeh iigní yégueh chóona duonít, oro tōpjih jōh poómp yoób juí wái chéonit míc ã jumap be. ⁷ Páant ã bac jūwáchah, biíc dawá quíibna jumni ángelboó queét siete ángelwādh ã yoobó oro pamapnadh ã wūhup be. Caan pámap diítadh cāacwã ã yéejatdh Dios páantjeh jumni, búdí íjna, ã peéh chājat pínah túi yáoni ã jumap be. ⁸ Páant ã wūhuchahjeh, Dioíh muú diítna ã yeh iigát, ã wēpatbut jumna, tuu jeí ã jum peét bejep be. Pánihna, Dios ã wēpat búdí jumna, queét siete ángelwã ã peéh chājat pónih, tuu jeí muújéh ã jumuchah, ded biíc ã jéih waadcáp be.*

16

Dios cāacwādh ã peéh chājat jumni siete pamapna

¹ Túttimah, Dios áih muumánt ã wēp naóh bacanachah, wã joyóp be. Queét siete ángelwādh nin pah áí niij naáwáp be: “Wã niijátji pahjeh, buu baácadh moondíh peéh chājat túut caá wã chājap. Pánihna, ñi bíbohni pamapna diítboó jumnidih ub bejnit, baácboó ñi puoh jéenabí”, ã niijíp be.

² Páant ã niijíchah joinít, biíc ángel ã bíbohni pamapdh ub bejnit, caán diítboó jumnidih baácboó ã puoh jéena bojop be. Páant ã puoh

* **15:5** Ex 38.21   * **15:8** Ex 40.34; 1R 8.10-11; 2Cr 5.13-14; Is 6.4

jéenanachah, Namoih cáacwã yeejép yaohna jumnit ï jumap be. Queét ãih wãt ðonít míicjeh, caan páh jígoñidih ï pãpnidih wēinit ï jumap be. Páant ï chãjatji jíib, queétdih ã peéh chãjachah, nihat ïih bácahnadih dawá yahwítna ã jumuchah, queét tabit yeejép ï tabanap be.*

³ Páant ã pꞛoh jéenaat túttimah, biíh ángel jwuh ã bíbohni pamap díitboó jumnidih búdí mujboó ã pꞛoh báaha bojop be. Páant ã pꞛoh báahanachah, caan múj meépjeh ã jumah bejep be. Wunniíh meép pah ã jígohop be. Páant yeejép meép ã jumuchah, caan mújboó jumnit nihat queejwã ï táí wun beedáh bejep be.

⁴ Chénewã ï pꞛoh jéenaat túttimah, biíh ángel jwuh ã bíbohni pamap díitboó jumnidih nihat mujnaboó, meo waócáhnadihbut ã pꞛoh báahani ã chũúúp be. Páant ã chũúúchah, meép mujna míicjeh ã túut nuúm beedáh bejep be.* ⁵ Páant ã túut numúchah ennit, biíh ángel mujnadih en daoní, nin pah ãi niijíp be:

“Dios, meém yéejat wihcanni caá. Jon jãtih, buubut ma jumna caá. Pánihna, cáacwã yeejép ï chãjachah enna, queétdih peéh chãjna, meép mujna chãjat yoobópdih tigaá.

⁶ Namoihwãboó míihwãdih maona, meép ï yohop be. Páant ï mawatji jíib, queétdih meépdihjeh ma babhbat tútat yoobópdih caá. Páant ma chãjatdih tibeé queét ï náahap be”, ã niijíp be.

⁷ Páant ã niiját túttimah, Diosdih cáo wúhat naajéh ã wéhenachah, wã joyóp be. “Páant tigaá.

* **16:2** Ex 9.10; Dt 28.35 * **16:4** Ex 7.17-21; Sal 78.44

Maá, meém chah wēpni caá. Yeeat wihcanni, yoobópdiĥ tigaá ma peéh chāĵap be”, ái niijíp be.

⁸ Biíc peihcannit ĩ pꝛoh jéenaat túttimah, biíĥ ángel jwꝛh ã bíbohni pamar diítboó jumnidih yeodíĥ ã pꝛoh jāhanap be. Páant ã pꝛoh jāhanachah, cãacwãdih ã tehaat pínah niijná, Dios yeodíĥ tꝛbit ã chāhaat tútꝛp be. ⁹ Pánihna, cãacwã tꝛbit wꝛn tehna, Dios queédih ã peéh chāĵatdih jéihnit, caandíĥ yeejép ĩ jūihñꝛp be. Yeejép yapna yꝛhna, ĩ yéĵatdih jĵgahcan, ĩ noón cádahcap be. “Dios túini caá”, ĩ niij wēi naóhcap be.

¹⁰ Chénena míc ĩ pꝛoh jéenaat túttimah, biíĥ ángel jwꝛh ã bíbohni pamar diítboó jumnidih Namo ã chūudꝛpboó ã pꝛoh jéenanap be. Páant ã pꝛoh jéenaat túttimah, ã maáh jumꝛpboó ã dꝛpúáh bejep be.* Pánihna, queét yaoh jumnit, tꝛbit tꝛbana, ĩih nuúcdih ĩ néeh chāacáp be. ¹¹ Dios queédih ã yaoh chāĵachah jéihna, caandíĥ yeejép ĩ jūihñꝛp be. Queét tꝛbit tꝛbana yꝛhna, yeejép yahwítna dꝛoná yꝛhna, ĩ yeejép chāĵatdih jĵgahcan, ĩ noón cádahcap be.

¹² Biícjīĥ bóo téihya ángelwã ĩ pꝛoh jéenaat túttimah, biíĥ ángel jwꝛh ã bíbohni pamar diítboó jumnidih Éufrates wūt jumni mujna ã pꝛoh báahanap be. Páant ã pꝛoh báahanachah, caan múj ã jōpah bejep be, yeó aáb jūúwꝛpmant moón maáta ĩih cãacwã biícđih ĩ chūuĥat pínah niijná.*

¹³ Túttimah, biíc peihcannit nemépwã bubúwã pah jíghnitdih wã enep be. Biíc Maí Dꝛuníĥ jacmant ã bac jūúwꝛp be. Biíĥ mujmant jūóhni Namóih jacmant ã bac jūúwꝛp be. Biíĥ, “Dios

* **16:10** Ex 10.21   * **16:12** Is 11.15

naáwátdih naóh yapani caá”, niij yeeni baácmant jūóhni Namóih jacmant ã bac jūúwúp be. ¹⁴ Queét biíc peihcannit nemépwã cãacwã ï jéih chãjca naáhdih chãj jūutnit pínah ï jumup be. Nihat baácdih moón ï maáta ïih cãacwãdihbut ï míic mawat túutup be. Páant ï míic mawat pínah yeó jáap Dios चाह wēpni nihat cãacwãdih wutni jumna, pée míic mawat yeó jáap ã jumuchah, caandih enihcannitdih Dios ã yap yohbipna caá.

¹⁵ Caandih wã enat pónih, nin pah Jesús jwuh ái niij naáwáp be: “**¡Ni joyoó! Nuumni cãac ñi náhnica, nuumádh ã juibíat pah, weembát ñi náhnica, wã dei bejbipna caá.* Pánihna, yégueh ðuonít ï tíccat pah, táinidih chãjnit, wã jwúb dei juibínachah, ñi tíccan niit. Páant wã dei juibíat pínahdih táí pãinit, búdí ñi wēibipna caá**”, ã niijíp be.

¹⁶ Queét biíc peihcannit nemépwã nihat baácdih moón ï maátadh míic mawat túut niijná, ï yoób míic wáacat túutup be. Hebreo wéheatjñh “Armagedón”, wüt jumupboó ï míic wáacap be.*

¹⁷ Seis ángelwã ï puoh jéenaat túttimah, caán péeni jwuh ã bíbohni pamap diítboó jumnidih johlit jumupboó ã puoh yohop be. Páant ã puhwuchahjeh, ãih muumánt Dios wēpép ái niijíp be: “**¡Páant bóojeh tigaá, buca!**” ã niijíp be. ¹⁸ Páant ã niijíchahjeh, um náah jumni yoobát énoh wedóat biícdih pñi, baác búdí ã méménap be.* Jon jãtih páant bóo pohba baác ãpñi mémécan jñi. Bñ caá chah baác méméat ã yoób jumup. ¹⁹ Páant ã baác

---

* **16:15** Mt 24.43-44; Lc 12.39-40; Ap 3.3   * **16:16** Jue 5.19; 2R 9.27; 23.29; 2Cr 35.22; Zac 12.11   * **16:18** Ap 8.5; 11.13,19

méménachah, caán búdí tútchi, dáuc peét bejna, bíc peihcanni tútchina pah ã chãwáp be. Nihat bíh tútchinabut ã boto jéen beedáh bejep be. Caán búdí tútchi, Babilonia wüt jumni tútchidih moón tubit yeejép ĩ chãjatjidih náhnina, búdí ĩjnit, Dios queétdih búdí ã peéh chãjap be.* 20 Pánih baác méména, nihat quewana boto daab béj, jeenábut ã boto jéen beedáh bejep be. Pánihna, dedé jeé, quewabut ã noón wihcap be.* 21 Dahwani cámahni mah dahna cãacwãdih ã buug lãjap be.* Caán cincuenta kilos pah bóo chodni dahna ã jumup be. Pánihna, queétdih ã buug lãjachah, cãacwãdih tubit ã peéh chãjachah ennit, Diosdih yeejép ĩ jãihñup be.

17

Tubit yeejép chãjat túttnih

1 Túttimah, siete pamapnadih bíbohnit ángelwãjeéh jumni wã pebh jwinít, nin pah weemdih ã niij naáwáp be: “Ma en jũwú. Dawá mujna chah chãudnih dawá cãacwãdih tubit yeejép mi chãjat tútat peéh, Dios ã peéh chãjat pínahdih meemdih wã jútbpina caá.* 2 Nihat baácđih moón ĩ maátadih mi wutna caá. Queét maáta caántđih jepahnit, mijeéh ĩ yéej chãjap be. Páant ĩ chãjachah, nihat cãacwãbut bíc yoobó ĩ yéej chãjap be”, ã niijp be.*

3 Páant ã niiját túttimah, Túini Espíritu ã wēpat weemdih búdí ã jumuchah, cãac wihcapboó ángel weemdih ã ub bejep be. Ā ub juibínachah, dũni

* 16:19 Is 51.17; Jer 25.15; Ap 14.10
Ex 9.23; Ap 11.19

* 17:1 Jer 51.13

* 16:20 Ap 6.14

* 16:21

* 17:2 Is 23.17; Jer 51.7

Namojih yad wili mi chũuduchah, wã enep be. Caán Namó wã jwíih ennijeh muntih ã jumap be. Caán siete waó jumni, diez mona jumni ã jumap be. Æih waonádih dawá wũt yee daácni ã jumuchah ennit, Dios búdí ã íjna caá.* ⁴ Caanjíh chũudnihboó maáta ĩ dũwát chóodih mi dũwáp be. Caán chóona chod dũni, ñunúp mac pah chítah jumni, dawá oro, búdí jíib jumni jeé tíbna, perlas wũt jumni tíbna biícđih ĩ wid búudhni ã jumap be. Oro pamapđihbat mi bíbohop be.* Caán pámap tái jígoñi jumna yuhna, caán díitboó búdí yeejép mi chãjat ã jumap be. ⁵ Caánt yeejép wili miíh móot juáhđih mi wũt daácni ã jumap be. Caan wútdih bita ĩ tái jéihcan caá. Nin caá mi wũt: “BÚDÍ TÚTCHI BABILONIA WŪT JUMNI TÚTCHI PAH CAÁ. NIHAT YÉEJ CHĀJATDIH ÑINAHAT TÚTNIH, DIOSDIH NÁAHAT TÚTTCANNIH CAÁ”, níj daác búudhnih mi jumap be. ⁶ Dawá Jesúihwádih míic maonit, ĩih meép ĩ yohochah enna, máihnih pah búdí mi weñep be. Jesúsdih ĩ cádahcat jíib caánt queétdih mi mawap be.

Caántđih ennit, weémboó wã en wúhi bejep be. ⁷ Páant wã en wúhi bejechah ennit, ángel weemdíh nin pah ã níjíp be: “¿Dépanih tigaá ma en wúhi bej? Ma jéihca naáh yad wilidih mi chũudni Namó siete waó jumni, diez mona jumnidihbat wã jéihyabipna caá. ⁸ Caán Namó jãtíh jumni ã jumap be. Obo-hjeéhtih, bũũ ã wih jwuhcan caá. Túttimah, caán numah bóo ítmant jumni ã bac jũóhđipna yah caá.* Páant ã bac jũúwát túttimah, iiguípna ã bejbipna caá. Nin baác ã jumap pínah jãtíh Dios ãihwã pínah ĩ

* **17:3** Ap 13.1   * **17:4** Jer 51.7   * **17:8** Dn 7.7; Ap 11.7

wãtdih ãih papélah tólihdiã ã daacáp jĩ. * Pánihna, ã daácca naáhwãboó caán Namó ã jwúub jígohochah, ã en wáhi bejbipna caá.

9 “Buu wã naáwãtdih jéihíhna, ñi tãí joyoó. Namóih siete waoná, siete jeená panihni ã jumna caá. Caán siete jeenájih caánt mi chũdup be. Caán siete jeená siete maátadih mi wãtnit ã jumna caá.

10 Cinco maáta ã maáh jumati jáantjeh ã buudáh bejep be. Biíh queét túttimah, buu maáh ã jumna caá. Biíhboó caán túttimah maáh waadní, bahnijeh ã jumbipna caá. 11 Namoboó játih jumni, buu wihcanni, queét siete maáta túttimah, jwúub jumna, maáh ã waadbípna caá. Caán siete maátajeéh jumni caá. Túttimah, iiguípna ã bejbipna caá.

12-13 “Namóih mona, diez maáta panihnit ã jumna caá.* Dawá cãacwã ã chah maáta pínah ã jumna caá. Obohjeéhtih, queétboó maáta ã waad jwúhcan caá. Queét diez maáta biíc yoobó jenah joinít, Namóihwã ã jumbipna caá. Pánihna, ãih baácdih moón ã chah maáh Namodih ã waadábipna caá. 14 Queét diez maáta Namó biíc diã bejni, Oveja Wúuh ã ñionit, caandíh cádahcannit biíc diã jumna, míic mawadiã ã juibíipna caá. Páant ã míic mawachah yuhna, Oveja Wúuh ãihwã biíc diã queétboodíh ã yap yohbipna caá. Caán Oveja Wúuh niãat cãacwã ã maáta chah Maáh caá ã jumna. Pánih chah wẽpni jumna, queétdih ã yap yohbipna caá”, ángel ã niijíp be.*

15 Caanjéh muntih nin pah ã jwúub niijíp be: “Buu caánt yeejép chãjniã dawá muna chah

* 17:8 Sal 69.28; Ap 3.5; 13.8 * 17:12-13 Dn 7.24 * 17:14 Dt 10.17; Ap 19.16

chúudnih ded pah mi jummatdih wã naóhbipna caá. Caan mújna nin baácdih moón, dawá cãacwã ã jummat pah caá. ¹⁶ Caán Namoboó, diez maátajih yeejép chãjnihdih ã enihcan niít. Pánihna, queétboó miíh bií déedih, miíh túini yéguehdihbut dúuc wái beedánachah, tíic náah jumnih mi chãobípna caá. Miíh déepdihbut ã jeémpbipna caá. Páant ã jeémp jadhndihbut ã cáo yoh beedábipna caá. ¹⁷ Dios yeejép chãjnihdih yohat túut niijná, queét diez maátadih biíc yoobó ã jenah joyát túutap be, Namodih ñih baácdih moón chah maáh ã jummat pínah niijná. Jon jãtíh Dios ã niijátji pah ã yap beedéchahjeh, Namoboodíhbut ã yohbipna caá. ¹⁸ Caánt ma ennihji nin panihni mi jumna caá: Caánt Babilonia wút jumni búdí tútchi panihni caá. Caán tútchidih moón nihat baácdih moondíh yeejép wutnit ã jumna caá”, ángel ã niijíp be.

18

Babilonia tútchi yohni ã jummat

¹ Túttimah, biíh ángel, Dios pebh jumni ã dei jũúwúchah, wã enep be. Búdí wěpni jumna, ã yeh iigát nihat baácboó ã túi baabáp be. ² Pánih dei jũinít, caán ángel tubit ã wěp niijíp be:

“¡Yohni caá buca! Wěpép Babilonia tútchidih moondíh Dios jáantjeh ã yoh beedánap be.* Buu dawá nemépwã, yeejép jwébehwã, cãacwã ã en iinít míicjeh ã jumna caá.*

³ Nihat baácdih moón, ã maáta biícdih, caán tútchidih moón yeejép ã chãjachah, ã en yacap be. Páant yeejép ã chãjatdih en yacnit,

* **18:2** Is 21.9; Jer 51.8; Ap 14.8   * **18:2** Is 13.21; Jer 50.39

Namodih wēinit, ĩ jepahap be. Queét nihat dawá bií déedihbut ĩ en ñinahap be. Páant yeejép ĩ chājatji jíib Diosboó caán tátchidih moondíh ã yoh beedánap be”, ã niijíp be.*

⁴ Túttimah, jeámant Diosboó nin pah ái niijíp be: “Wíihwāá, caán tátchidih moón biíc dih yéej chājcat túut niijná, ñi bac bejeé.* Ñi bac bejcah, queéd dih wā peéh chājachah, yeebdíhbut ã chūúhbpna caá.

⁵ ĩ yéej chājat caánt yeejép chājnih mi yéej chājatji pah, búdí yoobát ã jumna caá.* Pánihna, weemboó mi yéej chājatjidih wā quíib buudcán caá.

⁶ Pánih quíib buudcán, caántdih búdí wā peéh chājat túutbpna caá. Căacwā dih yeejép mi chājat túutatji pah, caántboodíh yeejép yoobát wā peéh chājat túutbpna caá.*

⁷ Caántboó ‘Weém maáh wili, táinih caá. Éemp wannah ĩ moh yéejat panihcan caá. Dedé yeejép yapat weemdíh ã wihcan níit’, mi níj jenah joyóp yah be. Páant níj jenah joiná, búdí jíib jumnidih mi bíbohop be. Páant búdí jíib jumnidih mi bíbohatji pah muntih, yeejép mi yapa naáh.

⁸ Páant mi níj jenah joyóchah yahna, náhnicahjeh caántdih peéh chājat pínah ã jumbipna caá. Caánt tubúp chūúh, wan jūinít, naujúpjihjeh mi wanbpna caá. Páant mi wanuchah, caántdih ĩ cáo yohbpna caá. Weém ñi Maáh

---

* **18:3** Is 23.17; Jer 51.7 * **18:4** Is 48.20; Jer 50.8; 51.6,45 * **18:5** Gn 18.20-21; Jer 51.9 * **18:6** Sal 28.4; 137.8; Jer 50.29

Dios chah wēpni jumna, caántdih wā niiját pah yoobópdih wā peéh chājat tūtchipna caá”, jeámant ái niijíp be.*

⁹ Pánihna, Dios caántdih peéh chājna, ā cáo yohochah, caán jeidíh ennit, nin baácdih moón ĩ maáta búdí ĩ jūibípna caá. Queét mijeéh yeejép chājnitji, caán tútchiboó túini bíí déedih jíib chājadih ĩpĭ jūibínap yah be. ¹⁰ Páant búdí ā iiguíchah enna, queét maáta ĩih tútchimant jumna, bíic yoobó peéh chājat pínahdih úamnit, ĩ en wáhi bejbipna caá. Caandíh en wáhi bejnit, nin pah ĩ niijbípna caá:

“Moh yéejni tútchi caá, Babilonia. Con búdí tútchi, chah wēpni tútchi ā jumap yah be. Obohjeéhtih, náhnicah, con tútchidih Dios ā peéh chājna caá”, ĩ niijbípna caá.*

¹¹ Nihat baácdih moón bíí dée jíib chāj jibnitboó, caán tútchi ā buudúchah enna, bíí déedih jwúab jíib chāj wūhat pínah wihcat jéihnit, búdí ĩ jĭgahbipna caá.* ¹² Oro, plata, búdí jíib jumni jeé tíibna, perlas wūt jumni tíibnadihbut ĩ jéih jíib chāj wūhcan niít. Bíih ĩ ub jūóhni túini yéguehna, maáta ĩ dawát jaihni yégueh chóona, seda wūt jumni túi itíni chóona, dūuni yégueh chóonadihbut jíib chājnit ĩ wihcan caá. Bíih ĩ ub jūóhni chej jumni máa nahna, marfil wūt jumnijĭh ĩ chājnidih, búdí jíib jumni máajĭh ĩ chājnidih, bronce wūt jumnijĭh ĩ chājnidih, ĩtahjĭh ĩ chājnidih, mármol wūt jumni jeejĭh ĩ chājnidihbut jíib chājnit ĩ wihcan caá. ¹³ Bíih ĩ ub jūóhni ĩ jeémátdih ĩ nuñaat pínah canela wūt jumni, bíih ĩ jeémátdih ĩ nuñaat pínahbut, chej jumni ĩ cáwat

* **18:8** Is 47.7-9   * **18:10** Ez 26.16-17   * **18:11** Ez 27.31,36

pínah, mirra wūt jumni chej jumni dahnadihbut jíib chājnit ĩ wihcan caá. Bíih ĩ ʘb jūóhni ĩ jeémát pínah jíiwá iguáh mac, jeémát chājat yíi, trigo oj, caán tíbnadihbut jíib chājnit ĩ wihcan caá. Bitá jíiwā, ovejawā, caballowā ĩ wáini pātúni chóona bíicdihbut jíib chājnit ĩ wihcan caá. Queédih teo wāhñit pínahdih ĩ ʘb jūáwúchah yuhna, queédih jíib chājnit pínah ĩ wihcan caá. Pánihna, jíib chājnit pínah ĩ wihcah enna, queét ʘb jūóhñitjiboó búdí ĩ jĭgahbipna caá.* ¹⁴ Caán tátchidih moonjídih jāiná, nin pah ĩ niijbípna caá:

“¡Adé! ĩ moh yéejna caá. Nihat ĩ oiniji ā bʘudáh bejep be. Nihat túini ĩ bíbohnijibat ā bʘudáh bejep be. Chéneji ā jwúʘb wihcan niít”, ĩ niijbípna caá.

¹⁵ Queét caán tátchidih moondíh bíi dée jíib chāj wāhna, búdí ĩ jíib tewep yuh be. Pánihna, caán tátchidih yūápmaħ ĩ en boj behbipna caá, “Jwiítidihbut peéh chājná”, niijná. Páant niij en űuhna, caán tátchidih búdí ĩ jĭgahbipna caá.*

¹⁶ Búdí jĭgahñit, nin pah ĩ niijbípna caá:

“Moh yéejnit caá con búdí tátchidih moonjí. Queét caánt yeejép chājnih mi nihat pah túinidih ĩ bíbohop yuh be. Caántboó túi jāihni, túi dʘuni yégueh chóona, maáta ĩ dʘwát chóonadih mi dʘwáp yuh be. Oro, búdí jíib jumni jeé tíbna, perlas wūt jumni tíbnadihbut búudhni yégueh chóonadih mi dʘwáp yuh be. Páant mi nihat pah con tátchidih moón ĩ jumap yuh be.

* **18:13** Ez 27.12–13.22 * **18:15** Ez 27.31,36

17 Obohjeéhtih, náhnicañeh con títchi ã buúáh bejep be”, ã niijbípna caá.

Nihat dahwani jááj chónadiah moón, ã maáta, queétdih teo wáhnit, bita búdei mujboó teo jibnitbut, caán títchidih yuúp ã enbipna caá.*

18 Caanjíñ enna, caán títchi ã iiguíchah ennit, nin pah ã niij ñaácbipna caá: “Con títchi nihat pah, biíh títchina ã wihcan caá”, ã niijbípna caá.* 19 Pánih búdei jígah jünít, nin pah ã niijbípna caá:

“¡Adé! Con títchidih moonjí moh yéejnit caá. Túini títchi yah jíí. Nihat jwiít dahwani jááj chóna bíbohnit, búdei mujna jibnit, con títchidih bóo bií déejíñ jwí jíib tewep yah be. Obohjeéhtih, biícmantjeh con títchi ã buúád beedáh bejep be”, ã niijbípna caá.*

20 Caán títchidih Dios ã yohochah ennit, yeéb nihat, ángelwã, Jesúíhwã, áih túini doonádih naóh jibnit, naóh yapanit biícdih, búdei ñi weñeé.* Caán títchidih moón yeebdíh búdei yeejép ã chãjat títutap be. Páant yeejép ã chãjatji jíib Dios ã peéh chãjna caá, buca”, ã niijbípna caá.

21 Túttimah, biíh wēpép ángel búdei jee dáhdih ub ñaha bojnit, búdei mujna ã yoh báahanap be. Pánih yoh báahana, nin pah ã niijíp be:

“Nin jee dáh ã buúg báahat pah búdei Babilonia títchi páantjeh buúdní ã jumna caá.* Páant ã buúdat túttimah, caán títchidih chéneji ã encan niít.*

* **18:17** Is 23.14; Ez 27.26-30   * **18:18** Ez 27.32   * **18:19** Ez 27.30-34   * **18:20** Dt 32.43; Jer 51.48   * **18:21** Jer 51.63-64

* **18:21** Ez 26.21

- 22 Caán tútchidih ì ewatji ã jwúub wihcan niít. Árpasdih ì bíitatji, chíó nahnadiah ì póojatji, biíh póojat nahnadihbut ì póojatjibut ã wihcan niít.* Caán tútchidih teonitji ì jwúub teocan niít. Jeémát chãjna, jeé júdujĩh ì úunat yáaatbut ã laihsan niít.
- 23 Caán tútchi ã jwúub yeh iigcán niít. Téihya chéonit, ì wēi wéheatjibut ã jwúub laihsan niít.* Caán tútchidih moón bií déedih jíib chãj jibnit biíh tútchinadiah moondíh ì en ñinahat táutap be. Pánih en ñinahat táutnit, Diosdih ì náahcat pínah niijná, queédih ì yééjanap be”, ángel ã niijíp be.
- 24 Caán tútchidih moón Dios naáwát dih naóh yapanitdih, bita áihwáidihbut yeejép ìt mao yohop tajĩ. Nihat biíh tútchidih moonbát Jesúihwáidih ì mao yohatdih ìt en yacap tajĩ. Páant búdí meép ì yohatji jíib, Babilonia tútchidih moondíh Dios búdí ã peéh chãjap be.*

19

- 1 Babilonia tútchi ded pah ã yapat pínahdih wã enat túttimah, jeámant dawá nin pah ìí niíj wēi ñaacáchah wã joyóp be:
¡Aleluya! Diosdih búdí jwĩ wēi naóh jíih. Dios jwiít dih táí ubni caá. Nihat cãacwáidih wutni, chah wēpni caá. Pánihna, caandíh búdí wēi naáwát caá náahap.
- 2 Yeecan, yoobóp dih peéh chãjni caá. Yeejép chãjnihdih en yacnit, nin baácdih moón

* 18:22 Is 24.8; Ez 26.13 * 18:23 Jer 7.34; 25.10 * 18:24 Jer 51.49

yeejép ĩ chājap be. Pánihna, caántboodíh Dios búdí ã peéh chājap be. Āihwādih mi mao yohat jíbbut, búdí ã peéh chājap be”, ĩ níijíp be.*

³ Túttimah, nin pah ĩ jwúub níj wēi ñaacáchah, wã joyóp be:

“¡Aleluya! Diosdih jwĩ tái wēi naóh jíih. Caán yeejép búdí tátchi íg beední jumna, chéneji ã jwúub jígohcan níit”, ĩ níijíp be.*

⁴ Queét veinticuatro maáta, chéneña míc dawá quíibna jumnit ángelwã bíicdih bódicha caj yoh ñajnit, nin pah jwĩ Maáh Diosdih ĩ níj wēi ñaacáp be: “¡Páant tigaá! ¡Aleluya!” ĩ níijíp be. ⁵ Túttimah, Maáh pebh ñuhni nin pah ái níijíp be:

“Jwĩ Maáh Diosdih ñi weñeé. Nihat caandíh teo wãhñit, oboh jumnit, maátabut, nihat yeéb áihwã ñi tái weñeé”, ã níijíp be.*

Oveja Wúuh téihya chéona, ã numah jeémát

⁶ Túttimah, dawá cãacwã ĩ wēi naáwáchah, wã joyóp be. Búdí dóo, énoh ã yáaat pah bóo ái yáanap be.*

“¡Aleluya! Diosdih búdí jwĩ wēi naóh jíih. Búú jwĩ Maáh yoobát caá ã jumup. Pánihna, jwĩ Maáh chah wēpnidih jwĩ wēi naóh jíih.*

⁷ Búú Oveja Wúuh téihya chéwat túut caá ã chājap. Ā téihya chéonih pínah wili, tái míc ámoh péanah mi pãina caá.

⁸ Túi baabní yégueh quei wíhcanni chóodih Dios caántdih ã wúhup be. Caán túi baabní yégueh

* **19:2** Dt 32.43; 2R 9.7 * **19:3** Is 34.10 * **19:5** Sal 115.13

* **19:6** Ez 1.24 * **19:6** Sal 93.1; 97.1; 99.1

Dioíhwã ì táí chãjatdih ã jútna caá. Pánihna, ì téihya chéwat yeó jáap ã jumuchah, jwiit jwí wēi jīh”, ìi niijíp be.*

⁹ Páant ì niij wēi naáwát túttimah, caán ángel nin pah weemdih ã jwúb niijíp be: “Nindih ma daacá: ‘Oveja Wááh téihya chéona, ã numah jeémát dih* Dios ã did bojnitboó, táí wēnit caá’, ma niij daacá”, ã niijíp be. Páant niijnájuh tih, nin pah ã jwúb ñún niijíp be: “Túí yoobópdih tibeé wã naáwát. Dios weemdih ã naáwát tútup be”, ã niijíp be.

¹⁰ Páant ã niijíchah joinít, caan pébh bódicha caj yoh ñajnit, caandih weñat túat wã chãjap yuh be. Obohjeéhtih, páant wã chãjachah ennit, weemdih nin pah ã niijíp be: “Páant ma chãjca bojoó. Meém ma nihat pah weembát Diosdih teo wühni man tigaá. Ma déewã Jesúíhwã, nihat áih táini doonádih cádahcannit ì nihat pah weembát Diosdih teo wühni man tigaá. Diosdihjuh bódicha caj yoh ñajnit, weñat caá náahap”, ã niijíp be. Nihat Dios naáwát dih naóh yapanitboó Túini Espiritu ã wēpatjīh Jesúíh táini doonádih jwí naóhna caá. Pánihna, jwiit nihat caandih teo wühnit míicjuh caá.

Baabní caballojih chúdni

¹¹ Túttimah, Dios ã jumupboó jēc pãa lajni pah ã jumuchah, wã enep be.* Caánboó baabní cabalodih wã enep be. Caanjīh chúdni “Yeecanni, yoobópdih chãjni”, ã wūt jumup be. Caandih eníhcannitdih míic maonit, yoobópdih peéh chãjni caá.* ¹² Áih quíibna tū òopát panih jígozni be.*

* **19:8** Ef 5.23-32; Ap 7.14   * **19:9** Mt 22.2-3   * **19:11** Ez 1.1

* **19:11** Sal 96.13; Is 11.4   * **19:12** Dn 10.6

Ñih wao dáhdih maáta ï d̥wát júdnadih dawá ã d̥wáp be. Biíh w̥t̥bat ã d̥wáp be. Caán w̥tdih caanjéh ã jéihyep be. Bitá ï jéihcap be. ¹³ Ñih yégueh, búdí meép ch̥úhni chóodih ã d̥wáp be. Caanjéh yuhna, biíh w̥t̥ jumna, “Dios ã jenah joyátdih naóhni”, ã w̥t̥ jumap be.* ¹⁴ Ñih soldadowã jeámant moón caandíh ï péenap be. Baabní cabal-lowãjih ch̥údnit, túi quei wíhcanni baabní yégueh chóonadih d̥onít míc ï jumap be. ¹⁵ Chénaboó jaco jumni íbat naadíh ã ch̥ác tewep be. Caán naá nin baácdih moondíh ã yap yohat pínah naá ã jumap be. Ñ w̥patj̥h ã w̥t̥chah, biíc caandíh ã jéih yap yohcan níit.* Dios chah w̥pni nin baácdih moón t̥bit ï yéj ch̥ajatjidih búdí ã íjna caá. Páant ã íjichah, caballojih ch̥údniboó queétdih búdí ã peéh ch̥j̥bipna caá.* ¹⁶ Ñih yégueh chóo máijih ãih biíh w̥t̥ daácní ã jumap be, nihát ï jéih enat pínah níijná. “NIHAT C̥ACW̥ ï MAÁTA CHAH W̥PNI MAÁH CAÁ”, ã níj daácní ã jumap be.*

Namodih ã yap yohat

¹⁷ Túttimah, yeojíh ñhni ángeldih wã enep be. Nihat jóopwãdih nin pah ã níj ej wáacap be: “Míc wáacnit, Dios ã w̥hni jeémátdih ñi jeémp j̥úwá. ¹⁸ Nihat baácdih moón Diosdih yap yohnitj̥ih bácahdih jeémát túut níijná, ñi míc wáac j̥úwá. ï maáta, soldadowã ï maáta, chah w̥pni, cabal-lowã, queétjih ch̥údnit, nihát bita, queétdih teo

* **19:13** Jn 1.1,14   * **19:15** Sal 2.9   * **19:15** Is 63.3; Lm 1.15; Jl 3.13; Ap 14.20   * **19:16** Dt 10.17; Ap 17.14

wāhñit, teo wāhcannit, oboh jumñitbut, queét ni-hatíh bácahjidih jeémát tūat niijná, ñi pāi jūúwá”, jóopwādih ángel ā niijíp be.*

¹⁹ Túttimah, Namodih, nin baácđih moón chah maáta, ñih soldadowā biícđih míc wáacñit, míc mawadih ĩ bejehah, wā enep be. Pánihna, baabní caballojih chúđni, āih soldadowā biícđih ĩ jumapna Namowā míc mawadih ĩ jubínap be. ²⁰ Páant ĩ míc mawachah, baabní caballojih chúđniboó Namodih yap yohnit, ā tewep be. Biíh Namó, “Dios naáwátđih naóh yapani caá”, niij yeenidihbut yap yohnit, ā tewep be. Caán yeeni-boó jwíh jūóhni Namodih nihat cāacwā ĩ táí jenah joyát pínah niijná, cāacwā ĩ jéih chājca naáđđih dawá chāj júatni ā jumap be. Caán ā júutatjīh Namóih wāt đnonítđih, āih pāpnidih wēinitđihbut ā yeenap be.* Queét chénewādih yap yohnit ā chéwat túttimah, queét báadñitđihjeh iiguípna ā yohop be. Caán iiguípboó búdí muj pah bóo, tūbit yeejép chej jumni, íg đubcapboó ā jumap be. ²¹ Bitá ĩjeéh jumñitjidih baabní caballojih chúđniboó ā chāác teoni íbat naajīh ā mawap be. Páant ā mawat túttimah, queét jóopwāboó ñih bácahjidih jeémpñit, búdí ĩ wud jumap be.

20

Mil jópchi Jesucristo āihwājeéh ā maáh jumát

¹ Túttimah, biíh ángel jeámant ā dei jūúwúchah, wā enep be. Numah bóo ítdih bóo llavedih, búdí ĩtah tōpdihbut ā bíbohó be. ² Pánih dei junít, Maí Đuñidih ā tewep be. Caán Maí Đuñi jon jātih

* **19:18** Ez 39.17-20   * **19:20** Ap 13.1-18

bóo maí chóo d̄aoníji, nemépwā ĩ maáh, Satanás w̄t j̄um̄ni ã j̄um̄ap be.* Caandíh teonit, mil jópchi pohba yeejép ã chājcat pínah niijná, ã Ɂb dei j̄úóhni ĩtah t̄õpj̄ih ã chéwep be. ³ Pánih chéó péanit, ã bac j̄úóhniji íitboojéh m̄untih yohnit, ã nemep be, baácđih moondíh mil jópchi pohba ã yeecat pínah niijná. Mil jópchi túttimah, caandíh ã jw̄úɁb bacabipna caá, daocánni yeó jáap ã j̄um̄ jw̄uhat pínah niijná.

⁴ Túttimah, dawá maáta chúudnitdih wā enep be. Cāacwā ĩ yéejatji jíib, ĩ peéh chājat pínah wēpatdih queét maátadih Cristoboó átát w̄h̄ap tabe.* Bitadihbut wā enep be. Queétboó Jesúih táini doonádih, Dios naáwátđihbut ĩ naáwátji jíib waó bóod yohnitji jw̄úɁb boonit ĩ j̄um̄ap be.* Namodih, áih p̄ap̄nidihbut, bódicha caj yoh ñaj wēicannit, ĩih móot j̄úúhnadih ĩih téihyanadihbut, áih w̄tdih ĩ daacát túatcap be.* Bitá queédih ĩ mao yohat túttimah, ĩ jw̄úɁb boo p̄ud j̄úúw̄ap be, páant m̄untih. Pánih jw̄úɁb boo p̄ud j̄úúw̄at túttimah, queét mil jópchi Cristo biícđih maáta ã j̄umat túatap be. ⁵ Cristoíhwā ĩ maonitji, w̄annitjibut, ĩ jw̄ih boo p̄ud j̄úúw̄ap be. Obohjeéhtih, bita w̄annitjiboó ĩ boo p̄ud j̄úóh jw̄uhcap be. Jesúíhwā mil jópchi maáta ĩ j̄umat túttimah, queét jw̄uh ĩ boo p̄ud j̄úóhbipna caá. ⁶ Pánihna, ã jw̄ih booanitboó yéejat wihcannit bádí wēinit ĩ j̄um̄ap be. Queét iiguípna bejcan, ĩ jw̄úɁb w̄ancan níit. Diosđih, Cristodihbut wēi Ɂúbh w̄uhnit j̄um̄na,

* **20:2** Gn 3.1 * **20:4** Dn 7.9,22,27; Mt 19.28; Lc 22.30 * **20:4**
Ap 6.9 * **20:4** Ap 13.16-17; 14.9

ãjeéh ì wãtbipna caá.*

Cristo nemépwã ì maáhdih ã yap yohat

⁷ Mil jópchi túttimah, Satanásdih, nãmah bóo íitboó Dios ã chéu yohat túutniji jwúub wãtni ã jumbipna caá. ⁸ Pánih bacniji nin baácdih moondíh ã jwúub yeebipna caá. Gog wãt jumnitdih, Magog wãt jumnitdihbut ã yeebipna caá.* Pánihna, queét ã yeeatdih joinít, míic mawadih bejat túut niijná, ìih soldadowãdih ì míic wáacbipna caá. Queét soldadowã óon ã dawát pah ì jumbipna caá.

⁹ Nin baácdih bej peétnit, Dioíhwã ã oinit ì jumupna ì ñuh púud bejbipna caá. Páant ì ñuh púud bejchah, Dios jeámant iigát wahnit, queétdih ã cáo beedábipna caá. ¹⁰ Páant ã cáwat túttimah, queétdih yeeni nemépwã ì maáhdih iiguípna ã yohbipna caá. Namodih, “Dios naáwát dih naóh yapani caá”, niij yeenidihbut ã yohopjiboo mántih ì maáh Satanásdihbut ã yohbipna caá. Caán iigát búdí muj pah bóo, tãbit yeejép chej jumni, iig dũbcapboó ã jumup be. Caanjíh páantjeh yeejép ì tãbabipna caá.

Dios caandíh jepahcannitjidih ã yoób peéh chãjat

¹¹ Túttimah, túi baabní búdí chúudatdih Dios ã chúuduchah, wã enep be. Nin baác, jeábut bũudná, ã jígochcap be, bũca. ¹²⁻¹³ Oboh jumnitji, ì maátabut wũnnitji jwúub boonit, Maáh pebh ì ñuhuchah, wã enep be. Búdí mujboó bũudnítji, baácboó bũudnítjibut boo pud jũóhnit queét ñuhnit ì jumup be. Caanjíh ì ñuhuchah, caán Maáhboó ã daácniiji papélah tólihnadih ã watap be. Caán tólihna cãacwã ded pah ì chãjatjidih átát daácji

* **20:6** Ap 1.6; 5.10   * **20:8** Ez 38.2,9,15

taga. Tálttimah, biíh tólihdihbut ã watap be. Caán tólihboó Jesúsdi h jephnitjiíh wãtnadih ã daácni ã jamap be.* Pánihna, caán tólihnant en péanit, ded pah í chãjatji jíb ã peéh chãjap be.* 14-15 Pánihna, Dios ãihwãdih ã wüt daácni tólihboó det íih wüt wihcannitdih peéh chãjnit, iiguípna ã yohop be. Páant iiguípna ã yohnitboó jwúub wãnnit panihnit í jamap be. Pánihat tálttimah, chéneji jwúub wãnat ã wihcan níit, bũca.*

21

Jáap jeá, jáap baácbut

¹ Tálttimah, jáap jeá, jáap baác di hbut wã enep be.* Jwíh jamni jeá, baác, búdí mujbut átát bũudáh bejep be. Páant ã bũudáchah, ni hat yéejatbut átát bũudáh bejep be.

² Weém, Juan, Jáap Jerusalén Dios pebhmant ã dei jũwúchah, wã enep be.* Téihya chéonih pínah túini yégueh duonít, mi áa pínahdih jwãáádih jũwát dée pah túi jíghni ã jamap be.* ³ Caandíh wã enechah, Maáh ã chúudupmant nin pah áí níj wêp naáwáp be: “Ñi eneé. Bũ jwuh caá Dios cáacwãjeéh jamna caá ã chãjap, bũca. Íjeéh jamna, ãihwã yoobát í jamuchah, caanjéh í Maáh ã jambipna caá.* ⁴ Queédih ã weñanachah, jígahatbut ã wihcan níit. Yéejat wihcah, tubatbut wihcah, í jwúub wãncan níit. Tuba juñát wihcah,

* **20:12-13** Sal 69.28; Ap 3.5 * **20:12-13** Dn 7.9-10 * **20:14-15** Mt 25.41; Ap 2.11; 21.8 * **21:1** Is 65.17; 66.22; 2P 3.13 * **21:2** Is 52.1; Gá 4.26; Ap 3.12 * **21:2** Is 61.10; Ap 19.7-8 * **21:3** Lv 26.11,12; Ez 37.27

wun juñátbut ã wihcan niít. Nihat jon jãtjeh yeejép ã jumátji ã buudáh bejep be”, ã niijíp be.*

⁵ Túttimah, caán chúudni nin pah ã jwúub niijíp be: “Ñi eneé. Nihatdih jáap mícjeh wã chãjna caá”, ã niijíp be. Páant niijnít, nin pah weemdih ã jwúub niijíp be: “Búttéh wã niiját túi yoobópdih jumna, wã niijátji pahjeh biíc yoobó ã yapbipna caá. Páant wã niijátjidih joinít, ma daacá”, ã niijíp be.

⁶ Túttimah, nin pah ã jwúub niijíp be, páant mantih: “Páant bóojeh tigaá. Weém biíhmah jumni caá. Nihat wã chãjnidih Maáh jumna, caandih wã jwúub yohat túttimah páantjeh wã jumbipna caá. Det taca joótnit, mahdih ï babhbíhichah, túini mahdih jíib náahcanjeh, queétdih wã wãhbipna caá. Caán mahdih babhnitboó jwúub wuncan, páantjeh wãjeéh ï jumbipna caá.* ⁷ Det yeejépdih yap yohnitdih nin pah wã túi chãjbipna caá: Jáap baácboó jumna, búdí ï wëibipna caá. Pánihna, weém ïih Dios yoobát wã jumuchah, queétboó wã weh ï jumbipna caá.* ⁸ Obohjeéhtih, det úumna, weemdih cádahnit, weemdih náahcannit, yeejép chãjnit, cãacwãdih mao yohnit, ï weha mána nihcannitjéh yéej chãjnit, jíóhnt, ï pãpnidih wëinit, nihat yeenit yah buca iiguípna ï bejbipna caá. Caán iiguípboó búdí muj pah bóo, tubit yeejép chej jumni, iig dubcapboó caá. Caanná bejna, jwúub wunat pah ï bejna caá”, ã niijíp be.*

Jáap Jerusalén

* **21:4** Is 25.8; 35.10; 65.19; Ap 7.17
7.37 * **21:7** 2S 7.14; Sal 89.26-27
20.14

* **21:6** Is 55.1; Jn 4.10,14;
* **21:8** Mt 25.41; Ap 2.11;

⁹ Túttimah, biíc ángel, siete pamaapna bíbohnit ã peéh chãjat tútnit ángelwãjeéh jamni, wã pebh ã jamúp be.* Pánih jamínít, nin pah weemdih ã niijír be: “Ma en jũúwú. Oveja Wũúh ã jáap áa jamnihdih meemdih wã jútupna caá”, ã niijír be.

¹⁰ Pánihna, Túini Espíritu jap bóo jeejína weemdih ã numah púuh laab béjep be. Páant ã numah púuh laáb juibínachah, japmant Dioih tútchi, Jáap Jerusalén, ã dei jũúwúchah, weemdih ã jútup be.* Nin pah caán tútchi ã jígohop be: ¹¹ Dios ã yeh iigátjĩh táí yeh iigní tútchi ã jamup be. Búdí jíib jamni jeé táí jělepni, ãtah naadíh jwĩ táí en yabaca bojat pah, caán tútchi ã jamup be. ¹² Caán tútchi yehmant wáihyat júdu, búdí wúupni jap bóo yoobát ã jamup be. Caán wáihyat júduh doce jěcna ã jamup be. Caan jěcna jumat pah biquína ángelwã ã wapap be. Caan jěcna jumat pah Israel jamená doce poómp ãih wãtna daácni ã jamup be. ¹³ Yeó aáb jũúwúpmant biíc peihcanni jěcna ã jamup be. Yeó dei bejepboobút biíc peihcanni jěcna ã jamup be. Nin chóop yapatboobút biíc peihcanni jěcna ã jamup be. Biíh chóop yapatboobút biíc peihcanni jěcna ã jamup be.* ¹⁴ Caán wáihyat júdu, doce jee dáhnajih ã lajap be. Caán jeé jumat pah Oveja Wũúh jwiít doce ã naáwát tútnitji, jwĩh wãtna daácni ã jamup be.*

¹⁵ Weemdih naóhni ángel ã jenah enat pínah oro nahdih ã bíbohóop be. Caán tútchidih, wáihyat júdu, jěcnadihbut jenah enat túut ã chãjap be.* ¹⁶ Pánihna, caán tútchi ãih maatát, ãih japat, ãih buwábup,

* **21:9** Ap 16.1 * **21:10** Ez 40.2 * **21:13** Ez 48.30-35 * **21:14**

Ef 2.20 * **21:15** Ez 40.3

nihat biíc yoobó míic ã jumup be. Caán ángel ã bíbohni jenah enat nahjĩh caán tútchidih ã jenah enechah, doce estadio ĩ niijní, dos mil doscientos kilómetros maátني ã jumup be. ¹⁷ Caandíh jenah en péanit, caán wáihyat júdu ã wúpatdih ã jenah enep be. Ciento cuarenta y cuatro codos ĩ niijní, sesenta y cinco metros wúpní júdu ã jumup be. Jwiít cãacwã jwĩ jenah enat pah, caán ángel jenah enna ã chãjap be.

¹⁸ Caán wáihyat júdu táı jëlepnı jeejĩh ã chãjni júdu ã jumup be. Caán tútchiboó, orojĩh ã chãjni tútchi ã jumup be. Caán oro quei wihcanni táı en yabacaat ã jumup be. ¹⁹ Caán wáihyat júdu lajni doce jee dáhna nihat mácah chítah jumni búdí jíib jumni ã jumup be. Jwíih jumni jaspe wút jumni jeé ã jumup be. Caán túttimah zafiro, ágata wút jumni jeé ã jumup be. Caán biíc peihcanni jeé túttimah, esmeralda, ²⁰ ónice, cornalina wút jumni jeé ã jumup be. Caán seis jeé túttimah, crisólito, berilo, topacio wút jumni jeé ã jumup be. Caán nueve jeé túttimah, crisoprosa, jacinto, amatista wút jumni jeé ã jumup be. ²¹ Caán doce jęcna perla wút jumni jęcna ã jumup be. Caan jęcna yoobó biíc perla dahjeh ã jumup be. Caán tútchidih bóo búdí namá quei wihcanni táı en yabacaat oro namájeh ã jumup be.*

²² Caán tútchidih Dioih mũudih wã en bidip yup be. Obohjeéhtih, ã wihcan be. Caán tútchidih nihat pebhboó jwĩ Maáh Dios chah wěpnı, Oveja Wũúhbut ĩ jumup be. Pánihna, nihat caán tútchi Dioih mũú yoobát be. ²³ Dios, Oveja Wũúh

* **21:21** Is 54.11-12

biíc dih ï yeh iigátjĩh caán tátchi ã táí baabáp be. Pánihna, yeodíh widhdihbut ã náahcap be.* ²⁴ Nihat nin baác dih moonjí Dios ã yeh baabátna jumna, yoobóp dih ï táí jéihbipna caá.* Nihat baác dih moón ï maáta caán tátchina juibínit, nin pah Diosdih ï níj wēi naóh b ipna caá: “Jáantjeh wĩh cáacwā weemdíh búdí ï weñep be. Pánihna, buu meemdíh jwuh wā namah wēibipna caá”, ï niijbípna caá. ²⁵ Caán tátchidih bóo jécna pãa lajni ã jambipna caá. Caanná dupúát wihcan, caan jécnadih nemat ã wihcan níit. ²⁶ Nihat cáacwā Diosdih nin pah ï níj wēi naóh b ipna caá: “Meém chah táini, chah wēpni ma jumachah, meemdíh nihat weñat caá náahap”, ï niijbípna caá.* ²⁷ Yeejépbodíh caán tátchina ï ub bejcan níit.* Ded yéej chājnit, yeenitbut, caán tátchina ï jéih waadcán níit. Oveja Wūúh ã bíbohni papélah tólihboó ï wātnadih daácnitjeh caán tátchina ï waadbípna caá.

22

¹ Túttimah, báadhdani mujdih caán ángel weemdíh ã júutup be. Caan muj táí muj mac baabní,* Dios, Oveja Wūúhbut ï chúdupmant noój jāáj jūóhni ã jumup be. ² Caán tátchidih bóo búdí namá tac yoób ã noój jāajánap be. Caan muj jwēejdih chénat pah buwá báadhdad túatni máa nahna ã lajap be.* Caan náhna widh jumat pah quehna, biíc jópchidih doce láa ã quehep be. Caan náh núonabut cáacwā ï boot pínah ã jumup be.

* **21:23** Is 60.19-20; Jn 8.12   * **21:24** Is 60.3   * **21:26** Is 60.11

* **21:27** Is 52.1; Ez 44.9   * **22:1** Ez 47.1,12; Zac 14.8   * **22:2** Gn

³ Caán tútchiboó “Caán ã túican caá”, Dios ã niijní ã wihcan niít.* Caán tútchidih Dios, Oveja Wááh biíc dih ĩ chúdat ã jumbipna caá. Pánihna, nihat caán tútchidih moón queét pebh bódicha caj yoh ñajnit, búdí ĩ wēibipna caá. ⁴ Queét Diosdih ĩ míic jwááh enbipna caá.* Īih móot jwáahnadih áih wāt daácnit ĩ jumbipna caá. ⁵ Caanná dápúát ã wihcah, jiiát dih ĩ náahcan niít. Jwĩ Maáh Dios ã yeh iigátjeh ã jumuchah, yeó ã yeh iigát dihbat ĩ náahcan niít.* Caán tútchidih moón páantjeh maáta ĩ jumbipna caá.*

Jesucristo nin baácboó ã jwáab dei jwáwát pínah bahnijeh ã jwdhdad

⁶ Túttimah, caán ángel weemdih nin pah ã niij naáwáp be páant muntih: “Dios nihat nin ã naáwát yoobóp dih caá. ã niijátji biíc yoobó ã yapbipna caá. Jwĩ Maáh Dios ã naáwát dih naóh yapanit dih jéihyani caá. Pánihna, caánboó bu láa áih ángeldih ã wahap be, caandih teo wáhnit dih túttimah ded pah yapat pínahdih ã jéihyaat pínah niijná”, ã niijíp be.

⁷ Túttimah, Jesús jwuh nin pah ã niijíchah, wã joyóp be: “**¡Ñi joyoó! Wã jwáab dei bejat pínah bahnijeh ã jwdhna caá. Det nin tólihboó ã daacátdih táí jenah joí jepahnit, wēinit ĩ jumbipna caá**”, ã niijíp be.

⁸ Weém, Juan, nin nihat wã daácnidih ennit, wã joyóp be. Caandih joinít, wã enat túttimah, weemdih jwátni ángel pebh bódicha caj yoh ñajnit,

* **22:3** Gn 3.17   * **22:4** Sal 17.15; Mt 5.8; 1Jn 3.2   * **22:5** Is 60.19; Ap 21.23   * **22:5** Dn 7.18

caandih weñat túut wã chãjap yuh be. ⁹ Páant wã chãjachah enna, nin pah weemdih ã niijíp be: “Páant ma chãjca bojoó. Meém ma ni-hat pah, weembát Diosdih teo wãhni mun tigaá. Ma déewã Dios naáwát dih naóh yapanit, nihat cãacwã nin tólihdih bóo wutad dih jepahnitbut ì jummat pah weembát biíc yoobó Diosdih teo wãhni caá. Pánihna, Dios pebh bódicha caj yoh ñajnit, caánboodih caá weñat náahap”, ã niijíp be.

¹⁰ Páant niij péanit, nin pah ã jwúub niij naáwáp be: “Ma daácní tólih ded pah ã yapat pínahdih Dios ã naáwáp be. Páant ã yapat pínah bahni ã jüdhduchah, caán tólih ã naáwát dih ma jweéhca bojoó. ¹¹ Caán láa wã naáwátji pah ã yapachah, det yéejnit páantjeh ì yéej chãj dáhwa naáh. Obo-hjeéhtih, det Dioíhwã táí chãjnit, ì táí chãj cádahca bojo naáh”, ã niijíp be.*

¹² Páant ã niiját túttimah, Jesúsboó nin pah ã jwúub niijíp be: “**¡Ñi joyoó! Wã jwúub dei bejat pínah bahnijeh ã jüd hna caá. Nihat cãacwãdih ded pah ì chãjatji jíib wã wãhat pínahdih ub dei bejat túut caá wã chãjap. Pánihna, wíihwã, túinidih ñi chãjatji jíib, yeebdih wã táí chãjbipna caá. Obohjeéhtih, weemdih jepahcannitjidih wã peéh chãjbipna caá.***

¹³ **Weém biíhmah jumni caá. Nihat wã chãjnidih Maáh jumna, caandih wã jwúub yohat túttimah páantjeh wã jumbipna caá”,* Jesús ã niijíp be.**

¹⁴ Det quei wíhcanni yégueh duonít panihnit yéej chãjatdih cádahnit, ma enni tútchina ì jéih waadbipna caá. Caán tútchidih bóo báadhdát túutni

* **22:11** Dn 12.10

* **22:12** Jer 17.10

* **22:13** Is 41.4; 44.6;

48.12; Ap 1.8,17; 2.8

máa nah quehedih ì jeémpbipna caá. Pánih jumnit, búdí ì wēibipna caá.* ¹⁵ Obohjeéhtih, det yeejépwā, jióhnit, ì weha mána nihcannitjīh yéej chājnit, cāacwādih mao yohnit, pāpnidih wēinit, yeenit yah buca, caán tátchina ì waadcán niít.

16 “Weém, Jesús, yeéb wīhwādih ā naáwát pínah niijná wīh ángeldih wā wahap be. Weém maáh David juma, daat cá panihnibat wā jumna caá”, Jesús ā niijíp be.*

¹⁷ Túini Espíritu “Ma jwúub dei jūúwá”, Jesúsdiñ ā niijná caá. Jesúsdiñ wā ā téihya chéonih panihnibat, “Ma jwúub dei jūúwá”, ì niijná caá. Nihat nin wā daacát dih joinítbut “Ma jwúub dei jūúwá”, Jesúsdiñ ì niijí naáh. Taca joótnit, mahdih ì babhbat pah, Jesúsdiñ ì jepaha naáh. Caán mah, báadhdát túutni mah ā jumna caá. Pánihna, Jesúsdiñ jepahnitdih jíib náahcanjeh, jeáboó ājeéh páantjeh ā jumát túutbipna caá.*

¹⁸ Weém, Juan, nin tólihboó wā daacát dih joinít dih nin pah wā wēp naóhna caá: Det nin bohéát dih bíih bohéátjīh wid naóhna, Diosdiñ ì yap yohna caá. Páant ì yap yohochah ennit, nihat nin tólihdih ì niiját pahjeh muntih queétdihbut ā peéh chāj bípna caá. ¹⁹ Nin tólihboó daacát dih biquína naáwát dih náahcan, ì wio yohat pah, Diosdiñ ì yap yohna caá. Páant ì yap yohochah enna, báadhdát túutni máa nah quehedih jeémát túutcan, āih túini tátchinabut ā waadát túutcan niít. Caan náhdih, caán tátchidihbut nin tólihdih wā daacáp be.*

* **22:14** Gn 2.9; 3.22   * **22:16** Is 11.1,10   * **22:17** Is 55.1; Jn 4.10,14; 7.37   * **22:19** Dt 4.2; 12.32

²⁰ Nihat nin tólihdih bóo naóhni, Jesús, nin pah ã niijná caá: **“Páant tigaá. Wã jwúub dei bejat pínah bahnijeh caá ã jɔdhdɔp”**, ã niijná caá.

Páant tíi ã jɔmɔ nah. Maá Jesús, ma jwúub dei jɔúwú.

²¹ Jwĩ Maáh Jesús yeebdíh oinit, ã teo wáaca naáh, yeéb ãihwã ñi tái jɔmat pínah niijná. Páant tíi ã jɔmɔ nah.

Páant bóojeh tigaá wã daacát.

Juan

Dios ã jáap naáwát tólih New Testament in Cacua

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cacua

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cacua

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
34c9543b-57a6-5290-ab7b-4fa15529a7e2